

'Οσ' Όληα

H
L
E
N
Z
I
C
C

H
O
Y
N
E
L
I
O
Y

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΦΑΤΝΗΝ

Ὅσονδήποτε καὶ ἂν λέγε-
ται σήμερον, ὅτι ὁ θετικ-
σμός βαθύτατα εἰσδύει εἰς τὰ
σπλάγχνα τῆς ἀνθρωπότητος,
ὅσονδήποτε καὶ ἂν αἱ ἀσθε-
νεῖς διάνοιαι, αἱ ἀδυνατοῦ-
σαι νὰ χορήσωσι τὰ μυστή-
ρια μιᾶς θρησκείας, προσπα-
θοῦσι ν' ἀντικαταστήσωσιν
αὐτὴν διὰ τῆς μελαγχολικῆς
ἀβεβαιότητος τοῦ ὕλισμοῦ,
πάλιν καὶ εἰς τὰς ψυχὰς ὄλων,
καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μᾶλλον
πετωρωμένων ἀνθρώπων,
ἀπομένει μία τρυφερά ἀνά-
μνησις, εἰς θεῖος σπινθήρ, ὁ
ὁποῖος εἰς πρώτην εὐκαιρίαν
ἀναπηδᾷ ἀπὸ τὰ στρώματα
τῆς τέφρας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν
ἔχει ταφῆ, καὶ θερμαίνει τὴν
ψυχὴν, δίδων εἰς αὐτὴν τὴν
γαλήνην, τὴν παρηγορίαν καὶ
τὴν ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν καὶ
μόνον ἡ θρησκεία γνωρίζει
καὶ δύναται νὰ δώσῃ.

Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς εὐ-
καιρίας, διὰ τῶν ὁποίων ὁ
κεκρυμμένος οὗτος σπινθήρ
τῆς θρησκείας ἀναπῆ τὴν
πρότεραν αὐτοῦ λαμπρότητα
καὶ ἰσχύν, εἶναι καὶ αἱ ἁγίαι
ἑορταὶ τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁ-
ποῖαι φέρουσι μετὰ τοῦ λιβανωτοῦ τῆς θείας λατρείας καὶ τὸ
βάλσαμον τῶν ἀναμνήσεων, μετὰ τὰς ὁποίας ἐγαλουχήθημεν,
ἐλικνίσθημεν καὶ ἐξεστράφημεν.

Εἰς τὴν καρδίαν ἐκαστοῦ βαθύτατα ἀντιχεῖ ὁ ἦχος
τῶν κρουομένων κωδῶνων, οἱ ὁποῖοι ἀναγγέλλουσι τὴν
χαρμόσυνον ἑορτὴν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἐκπηδᾷ ὅλη ἡ γοη-
τεία, ἡ ὁποία εἶναι τὸ γέννημα μιᾶς παραδόσεως καὶ τὸ
ἀπαύγασμα ἐνὸς ποιητικοῦ θρόλου.

Εἰς τὸν ἦχον τῶν κρουομένων κωδῶνων, εἰς τὴν γε-
νικὴν χαρὰν τῆς ἀθώας νεότητος, καταρρέουσιν ὡς χάρι-
νοι οἱ πύργοι, τοὺς ὁποίους ἄγριος θετικισμὸς φθοδόμη-
σεν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, ἄνθρωπος
τῶν παραδόσεων, τῆς ποιήσεως, ἄνθρωπος τῆς θρησκείας
ἀναφαίνεται.

Ἐχει καὶ τοῦτο παρατηρηθῆ: Ὑπὲρ τὴν θλίψιν, ἡ
ὁποία βαρύνει τὰς ψυχὰς ἐνεκὸν οἰκονομικῶν λόγων, ὑπὲρ
τὴν θλίψιν, ἡ ὁποία κατατρίχει τὰς πενθούσας καρδίας, εἶναι
ἡ θλίψις ἑκείνη, ἡ ὁποία κυριεύει τὰς ψυχὰς τῶν ἀποτι-
ξάντων πάντα πρὸς τὴν θρησκείαν δεσμών, πᾶσαν μετ'

αὐτῆς σγέσιν. Ἡ δὲ θλίψις αὐτὴ δὲν εἶναι οὔτε γλυκεία,
οὔτε δύναται διὰ τῆς παρηγορίας νὰ μετριασθῆ, εἶναι δὲ το-
σοῦτον μᾶλλον ἀγρία καὶ διαρκεῖ τόσο περισσότερο, ὅσον
ἡ χαρὰ εἶναι ζωηροτέρα καὶ μᾶλλον διαρκεῖς διὰ τοὺς λοι-
πούς. Θὰ εἶναι ἄξιοι οἴκτου οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, τοὺς ὁποίους
λυπεῖ ὅ,τι προξενεῖ χαρὰν εἰς τοὺς ἄλλους, ἂν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι
δὲν ἀπεδώκον τὴν χαρὰν ἀπὸ τὰς καρδίας των, ἂν δὲν ἀπε-
ξένουν ἑαυτοὺς τῆς μεγάλης ὁμηγύσεως.

Ἐν τούτοις εἶναι ἀκόμη καιρὸς. Αἱ ἁγίαι ἑορταὶ τοῦ
μεγάλου μυστηρίου ἐφθασαν, διὰ νὰ ἐκχύσωσιν εἰς τὴν
ἀνθρωπότητα τὴν χαρὰν, τὴν παρηγορίαν, τὴν ἐλπίδα, ἡ
ποιητικὴ καὶ ταπεινὴ φάτις διεγράφεται εἰς τὸν ὁρίζοντα
τῶν ψυχῶν καὶ προβάλλει τὸ μυστήριον τῆς νέας θρη-
σκείας. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἐπὶ τῇ ἀφίξει των αἱ ψυχαί,
τὰς ὁποίας ἐδάμασαν αἱ θεωρίαι τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τῆς
ἀναισθησίας, θὰ ἀνανήψωσιν ἀκμυῖαι καὶ ἰσχυραὶ καὶ θὰ
ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν εἰς ὅλον τὸν χρι-
στιανικὸν κόσμον σκοραῖζει ἡ ἀπέριτος τῆς Βηθλεὲμ
Φάτις.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Χαιρετίζοντες χαρμωσύνως την ανατέλλουσαν ήώ της σήμερον κοσμοσωτηρίου ήμέρας και άδοντες έν ταίς έκκλησίαις τόν άγγελικόν ήμνον «Δόξα έν ύψίστοις Θεώ» επί άπλήρ μόνον άναλογισμώ του πρό χιλίων έννεακοαίων ένδεκα έτών συντελεσθέντος μυστηρίου της ενανθρωπήσεως του Σωτήρος, αισθανόμεθα τας ψυχας ήμών υπ' άρρητου στατολής και βιαθείως σεβασμού καταλαμβανομένας.

Κατεχόμενοι υπό άλλοίων αισθημάτων, δι' ών ή κοινωνική ήμών βιοπάλη και ή τύρβη ταύ καθ' ήμέραν βίον καταπληροῦσι την καρδίαν μας, βεβαρυμένοι ὄντες υπό τόσων και τόσων ήραστα πνευματικών φροντίδων και περισπασμών, δέν λείπομεν όμως, εύθις ώς φθάσωσιν αι ώραιαι ήμέραι, καθ' ας ή Έκκλησία ήμών έν ψαλμοίς και ήμνοις πανηγυρίζει τά ευφρόσυνα διά τόν κόσμον γεγονότα του βίαν του Θεανθρώπου, όπως φέρωμεν από της γης τά ὄμματα ήψηλά, και έν μιᾷ στιγμῇ ψυχικής κατανώξεως, αναπολούντες τό μέγεθος της του Θεού συγκатаβάσεως, τό ύψος της προς τόν άνθρωπον αγάπης, κλίνωμεν τό γόνυ πρό του οὐρανού θρόνου του Θεού, αἰτούμενοι παρ' αὐτοῦ παρηγορίαν και στήριξιν.

Μία τών ωραιότερων ήμερῶν και ή πρώτη εορτή του χριστιανικοῦ έτους είναι αναμφιβόλως ή θεία ήμέρα, καθ' ήν έγεννήθη Έκεῖνος, ὅστις έμελλε νά έκφέρει από του στόματος αὐτοῦ τά ιερᾶ λόγια της ειρήνης και της αγάπης, και την ήμέραν ταύτην οι διαδεχόμενοι άλλήλους αἰῶνες πανηγυρίζουσιν έν άπεριγράπτῳ χαρᾷ και άφάτῳ θαυμασμῷ. Τι νά εἴπωμεν διά την μεγάλην ταύτην εορτήν; τίνας λόγους νά έκφέρωμεν, εκδηλώνοντας τά αισθήματα, δι' ὡν πληροὶ ήμῶς ή σωτήριος αὐτή ήμέρα; Πρό του θέματος τούτου θραύεται πᾶσα ανθρώπινη γραφή και υπό τό βάρος του ήμου εις μοῖρα συντρίβονται τεμάχια τών ήμερῶν αι λύρα. Γεγονός ύπερφυές, τό ὅποιον αδυνατεῖ νά συλλάβη, και ή μάλλον εύφάνταστος ανθρώπινη διανοια, γεγονός θειον, τό ὅποιον άγγελαι εκ οὐρανοῦ ήκουσθησαν χαιρετῶντες, πως είναι δυνατόν νά ήμνηθῇ παρ' ήμῶν άνευ φόβου μη αι ασθενείς ήμῶν ὄδαί δυσαρμονικῶς ένωθῶσι μετά του οὐρανού ήμνου;

'Αλλ' ιδού ότι μετά του θαυμασμοῦ και του άπεριγράπτου μεγαλείου του εορταζόμενου μυστηρίου ή Θεία Πρόνοια ανέμιξε και

την απλότητα και την γραφικότητα ενός ειδυλλίου. Παρά τόν άστέρα, τόν εξαιρετικῶς προς άναγγελίαν του μεγάλου θαύματος εμφανισθέντα, παρά τόν ήμνον, τόν υπό τών οὐρανόων άγγελικῶν ταγματίων ψαλλόμενον, παρά τό μυστήριον του παρθενικοῦ τόκου, ιδού ότι εμφανίζεται συγχρόνως πτωχή άγροτική φάτιη, ζεύγος ήμέρων οικιακῶν ζῶων και ποιμένες έν νυκτι υπό τών γλυκῶν ήχων του αἰλου βόσκοντες τά ποιμνιά των ανά την κοιλάδα. Και αὐτή είναι ή αντίθεσις του εορταζόμενου γεγονότος, ήτις πληροὶ την καρδίαν ήμῶν θείου μεγαλείου άφ' ενός και γλυκαίας ταπεινότητος άφ' έτέρου, οὐρανιας αἰγλης και ποιμενικής άρμονίας. Η οὐρανια παρφύρα μετά της φάτιης περιβάλλει τό νήπιον ὁ άγγελικῶς ήμνος έναυται μετά του αἰλου τῶν ποιμένων προς υποδοχην του γεννηθέντος Θεου και ὁ άστήρ δανείζει φῶς και λαμπρην εις πτωχήν άγροτικήν λυχνίαν. Και ιδού ή αντίθεσις γλυκαία και διδακτική, διδάσκουσα ήμᾶς ότι ή πρώτη τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν είναι ή ταπεινώσις.

Εἶναι εορτή της ανθρωπότητος, τά Χριστούγεννα, ἀλλ' εξαιρετικῶς είναι εορτή τῶν ποιμένων τῶν χορῶν και τῶν άγροτῶν. Εκπῆμόνον, έν ταίς χορῶν, ένθα ή απλότης της ζωῆς μγγίνεται μετά το μεγαλείον της φύσεως, εορταζονται τά Χριστούγεννα άπερίκτως και φυσικῶς εκει ὄντος δυνατόν τις νά αναπολήσῃ και νά αναπαρηστήσῃ την νύκτα εκείνην της Βηθλεεμ. Και την στιγμῇ ταύτην δέν δύναται νά μή ενθυμηθῶ μιαν παραιοίαν ήμέραν, την ὅποιαν άλλοτε διήλθον μερῶν τῶν πόλεων, εις έν γραφικόν χωρίον.

Ητο ή νύξ της 2ῆς Δεκεμβρίου μεσάνυκτα. Εἰς την ήχηράν προσέληται του κώδωνος εκπνησάμεν διά νά μεταβῶμεν εις τόν ναόν, ὅστις ὑψαίτο εκι λόφον έν μέσῳ ανακταμένου περιβάλλοντος. Δηλθόμεν άτραποῦς και διασκελάσασιν βοσχοῦς κατά την γλυκαίαν εκείνην νύκτα υπό ένατρον και μεγαλοπρεπή οὐρανόον, συναντιῶντες καθ' ὁδόν ὀμίλους χορῶν, σπυδόντων με τας ανημιέντας λαμπάδας των και περιβεβλημένων τας γραφικᾶς ποτασίμους στολάς των.

Εφθάσαμεν τέλος εκει και κατέλαβον θέσιν εις μιαν γωνίαν. Ενώ δέ οι ήμνοι, οι μελωδικοί και ὄραιοι της Έκκλησίας ήμνοι, προς τό νεογέννητον θειον Βρέφος διεδύχοντο άλλήλους, εγώ εστρεφον τό βλέμμα περίξ. Ητο μικρά ή εκκλησία εκείνη, μη διακοινομένη οὔτε διά του ὄγκου της, οὔτε διά τῶν πολυτίμων κοσμημάτων της, δι' οὐδέν τέλος. . . 'Αλλ' ὄχι, διεκρίντο διά της λεπτό-

τητος της, της γραφικῆς εκείνης απλότητος, προς ήν πολλακις δέν δύναται νά εξισωθῇ ή βαρεία πολυτέλεια. Βλέπων δέ την μικράν ταύτην εκκλησίαν, την πτωχήν και ταπεινήν, άμέσως ενεθυμηθην τούς κολοσσούς τῶν πόλεων, έντός τῶν ὁποίων ὁ χρυσός και ὁ άργυρος άπαστραύπτοι και οι πολύτιμοι λίθοι άφθονοῦσιν.

'Αλλ' ενώ ταῦτα ανέλογίζομην, ή γηραιά φωνή του ιερέος με απέσπασεν εκ τῶν σκέψεών μου ανεγνώσκειτο τό Εὐαγγέλιον της εορτης τό Εὐαγγέλιον εκεινο, τό ὅποιον με τόσαν απλής γραμμάς εθετείτο τό μέγα μυστήριον και έλεγε : . . . Και έτεκε τόν υἱόν αὐτης τόν πρωτότοκον και εσπαργάνωσεν αὐτόν και ανέκλινεν αὐτόν έν τη φάτιη . . . Και ποιμένες ήσαν έν τη χώρα τη αὐτῇ άγραυλοῦντες και φυλάσσοντες φυλακᾶς της νυκτός εκι την ποιμνην αὐτόν . . .

Τότε έν μιᾷ στιγμῇ τά πάντα ήλλαξαν πρό εμοῦ· ή εκκλησία, ή μικρά εκείνη εκκλησία, εις την ὁποιαν δέσμη ὀπίμων του προῖνου άιτροῦ έπέγεε γλυκῷ ήμίφωο, ή μικρά εκείνη εκκλησία, εις ήν εύρισκόμην, έν τη φαντασία μου μετεβλήθη εις φάτιην, οι δέ ποιμένες, οι ὅποιοι ήσαν αλήρεις πίστεως και σεβασμοῦ, αἰσθασόμενοι την εξιστόρησιν του μεγάλου θαύματος, εξευκρίνισον δι' έμέ τούς ποιμένας της Βηθλεεμ. Τά πάντα τέλος μοι έφαινοντο φυσικά, τά πάντα συγχρονα· θεωρῶν δ' έμυτῶν ὡς εύτυχή του κοσμοσωτηρίου γεγονότος μίσητος, ήσαν ὄμνη έν γλυκῷ αἰσθημα, μιαν ήδειαν άρμονίαν της εορτης προς τό περιβάλλον, την ὁποιαν οὐδαμοῦ άλλαχοῦ ποτε είχαν αισθανθῇ.

Εξήλθομεν. Μία γλοαζουσα φύσις απαλά απαλά εξετεινέτο υπό τό λιπόφως της προῖας, σκορπίζουσα άφθονίαν χρωμάτων από του βαιθέος πρασίνου μέχρι του ὄχρου, μερικά άφυλλοι λείκα έσιον υπό τόν βορρᾶν τας θυσανωτάς κεφαλάς των, παρά τούς πόδας των δέ έρρεεν ήρέμα τό ὕδωρ του χειμάρρου. Έν ποιμνιον εκι της κλίτης έβόσκον υπό τό περιπαθές του βοσκού μονόδημα, ενώ πέσαν εις τόν ὄρῶντα ή έπιφανομένη ανατολή έχρυσίσε τά παρ' αὐτην ίπτάμενα νεφύδρια, τά προς Χερουβιμ ὀμιάζοντα, και αἴτινα συνεπλήρουν την ὄραίαν εκείνην και άρμονικήν εικόνα τῶν Χριστουγέννων.

Ω! ποτε δέν θά λησμονήσω την ήμέραν εκείνην.

ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΝ

Σήμερα [θέλω νὰ μιλήσω] στους μικρούς και νὰ τοὺς πῶ μιὰ ἱστορία Χριστουγεννιάτικη. Ἐλάτε κοντά, μικροί.

Μιά φορά ἦταν ἓνα μικρὸ παιδί με καταρά μαλλιά ποὺ τῶλεγαν Μικρούλη. Ἄν και μικρὸ, ἦταν πολὺ σοβαρὸ. Οἱ γονεῖς του όμως — δὲν ξέρω γιατί — τὸ ἔδερναν ἀλύπητα.

Ὁ πατέρας του δὲν εἶχε δουλειά και ἡ μητέρα του ἔπασχεν ἀπὸ τὸ στήθος. Ξέρετε πῶς ὅταν κάνεις εἶναι πτωχὸς και ἀρρωστος, εἶναι κάποτε ἄδικος. Ὡς τόσο ὁ Μικρούλης ἦταν ἓνα μικρὸ παιδάκι μυαλωμένο. Ἐκανε τὴν σκέψι πῶς ἂν ὁ πατέρας του μπορούσε νὰ κερδίῃ περισσότερα χρήματα, θὰ ἦταν ὀλιγώτερο σκληρὸς κι' ἐσκέπτετο πῶς ἂν ἡ μητέρα του μπορούσε νὰ γιαιρευθῇ, θὰ τοῦ ἐφέρετο πλέον εὐπλαγχνικά. Γιὰ ὅλα αὐτὰ ὁ Μικρούλης ἔτριωγε ξύλο και ἐσυγχώρει τοὺς γονεῖς του.

Ὁ Μικρούλης ὅμως δὲν ἐθλίβετο τόσο γιατί τὸν ἔδερναν, ὅσον γιατί τὸν ἔδερνε ὁ μπαμπᾶς του και ἡ μαμά του. Ὅλοι σεις οἱ μικροὶ ποὺ ξέρετε ἀριθμητική, δὲν θὰ μπορούσατε ποτέ νὰ μετρήσετε τῆς ξυλίας ποὺ ἔπεφταν εἰς διάστημα μιᾶς ἐβδομάδος στὴν πλάτη τοῦ Μικρούλη. Ἦταν ἀληθινὸς γοῦθιές με ὅλη τὴν δύναμι τῶν χειρῶν ποὺ τὸν ἔπαιζαν, μπαίτσες και νυχιές, ποὺ τοῦ ἐσπάρωνσαν και τοῦ αἰμάτοναν τὰ μάγουλα. Κι' ὁ δυστυχὴς ὁ Μικρούλης βαρέθηκε πλεῖα και νὰ σφογγίζεται κι' ὁσάκις ἔκλαιεν, ἔκλαιαν ὄχι τὰ μάτια του, ἀλλ' ἡ καρδιά του.

Τὴν βραδεία τῶν Χριστουγέννων, ἐκεῖ ποὺ ἔκλαιε στὴν ἀκρὴ ἑνὸς ἐρήμου δρόμου, ἓνα μικρὸ παιδί τῆς ἡλικίας του, ντιμένο σὺν βασιλόπουλο, ἔσταμάτησε γλυκὰ κοντά του.

- Πῶς σὲ λένε;
- Μικρούλη.
- Καὶ γιατί ἔχεις αὐτὰ τὰ πανιά στὸ πρόσωπό σου;
- Μὲ δείρανε.
- Εἶσαι ματωμένος. Ποιὸς σ' ἔδειρεν;
- Ὁ μπαμπᾶς.
- Ὁ μπαμπᾶς σου! Δὲν σ' ἀγαπάει πλεῖα;
- Ὄ! ὄχι, κάποτε μ' ἀγαπάει! Μονάχα με δέρνει, γιατί δὲν ἔχει δουλειά κι' εἶναι πτωχός.
- Κ' ἡ μαμά σου;
- Εἶν' ἀρρωστη.

— Ἀυτοῦμαι . . . Στὸ σπίτι τὸ δικό μου νὰ βλέπης τί διάφορα ποὺ εἶναι τὰ πράγματα! Ἄ! μοῦρχεται μιὰ ἰδέα! Γιὰ κῦτταξε πῶς μοῦἴζομε . . .

— Ἀλήθεια, εἶσαι και σὺ κόκκινος και καταρομᾶλλης, σὺν κι' ἐμέ . . .

— Κι' ἔχουμε τὸ ἴδιο ἀνάστημα, και τὰ ἴδια μάτια . . . Πῶς χαίρω, πῶς χαίρω . . . Ἐλα, ἔλα γρήγορα σ' αὐτὸν τὸν διάδρομο . . . Ὅχι, δὲν μπορῶ ἀκόμη νὰ σοῦ πῶ, ἀγαπητὲ Μικρούλη . . . Κάμε μονάχα γρήγορα . . .

Ἐμπήκαν σ' ἓνα σκοτεινὸ διάδρομο. Σὲ μιὰ στιγμή, χωρὶς νὰ καταλάβῃ πῶς, τὰ κουρέλια τοῦ Μικρούλη ἔπεσαν ἀπὸ τὸ ταλαίπωρο, μωλωπισμένο σῶμά του. Ἐμεινε μονάχα με τὸ πουκάμισο.

— Τώρα εἶν' ἡ δική μου σειρά νὰ γδυθῶ, εἶπεν ὁ φίλος του. Γρήγορα, νὰ . . . φόρεσε τὴν γούνα μου . . . νὰ τὲς κάλτσες μου και τὰ λουστρίνια μου . . . Ὁραῖα . . . ἔγινε . . . Τώρα πὲς μου ποὺ κάθισαι;

— Ὁδὸς Τόμπλ, 338, στὸ ἔκτο πάτωμα . . . Ἡ πιώτη πόρτα δεξιά . . . Τί ἔχεις;

— Τίποτε . . . ἓνα καρφὶ ἦταν στὸ παπούτσι σου . . . Τώρα ἀκουσε. Βλέπεις αὐτὸ τὸ ὄμορφο ἀμάξι; . . .

— Ναι!

— Εἶναι τοῦ πατέρα μου. Θὰ σὲ πᾶν στὰ Ἡλύσια Πεδία . . . Στὸ σπίτι μου . . . Κανεὶς δὲν θὰ σὲ καταλάβῃ . . . Μοῦἴζομε τόσο πολὺ! . . . Παίρνεις τὴ θέσι μου . . . Ἐγὼ παίρνω τὴ δική σου . . . Κι' ἔλε τι τὸ κατωκάτω μ' ἀρέσει νὰ γίνω πτωχός ὡς αὔριο τὸ πρωί.

— Ναι . . ., μὰ θὰ φᾶς και ξύλο . . .

— Μ' ἀρέσει νὰ φάω ξύλο . . . Ἐλα, ἀνέβασε ἀμάξι . . . Ὅταν πᾶς σπίτι μου, θὰ φᾶς κολὰ και θὰ κοιμηθῆς καλλίτερα. Πήγαινε! Σκοτισμένος ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴ σκηνή, ὁ Μικρούλης μπήκε γρήγορα-γρήγορα σὲ ἀμάξι.

— Μιὰ τί τύχη! ἔλεγε μέσα του καθήμενος ἀναπαυτικὰ στὰ μαξιλάρια.

Και τ' ἀμάξι ἔφηνε.

Δὲν ἐπρόφθασε καλὰ-καλὰ νὰ πῆ: — Οὔρ! ὁ Μικρούλης με τ' ἀμάξι ἐπέτεκετο ἐμπρός εἰς τὸν Παράδεισο.

— Τόσο γρήγορα! ἐπιβίβησε και ἐπέδησε κάτω.

Ὅσα ὅμως ἔβλεπεν ἦσαν τόσο ὄμορφα! Ἐκῦτταξεν ὁ Μικρούλης κι' ὀλόγυράτου ἔβλεπεν ἀνθη, ὄλο ἀνθη. Ἦταν ἓνα καλοκαίρι αἰώνιο.

— Ποῦ τρέχεις ἔτσι, παληόπαιδο; τοῦ ἐφώναξεν ὁ Ἅγιος Πέτρος πίσω ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς πόρτας τοῦ Παραδείσου.

Ὁ Μικρούλης ἤρχισε νὰ τρέμῃ. Ἐπειτα ἀνεθάρρησε και εἶπε τὴν ἱστορίαν του.

— Ξέρω ἐκεῖνον ποὺ πήρε τὴ θέσι σου, ἐμουρμούρισεν ὁ Ἅγιος Πέτρος. Δὲν μοῦ τῶκαμε αὐτὸ πρῶτη φορά. Τώρα θὰ δῶ στὰ κατάστιχά μου ἂν δὲν εἶπες ψέμματα. Γαλλίσο, κεφάλαιον τῶν πτωχῶν, οἰκογένεια Μικρούλη: πατέρας χωρὶς δουλειά, μητέρα ἀρρωστη, παιδί ποὺ τρώγει ξύλο ἀλύπητο . . .

Ἄ . . . διασχετο μικρὸ — εἶπεν ὁ Ἅγιος Πέτρος με φωνὴ ποὺ ἔγινεν ἑξαφνα ἀπαλή — ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, νὰ σοῦ ἀνοίξω ἀμέσως. Ἐλα, ἔμπα . . ., θὰ περάσης τὴν νύκτα στὸν Παράδεισο . . .

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Μικρούλης.

— Βλέπεις ἐκεῖνο τὸ σύννεφο; Πήγαινε ἀπ' ἐκεῖ . . ., θὰ βρῆς ἐκεῖ φίλους . . .

Κι' ὁ Ἅγιος Πέτρος μπήκε πάλι στὸ θυροφρεῖό του.

Τότε ἄρχισε τὸ ὄνειρο τοῦ Μικρούλη. Δὲν πρόφθασε νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴν ἐκπληξίν του κι' εἶδεν ἑξαφνα νὰ τὸν περιτριγυρίζουν ἓνα σωρὸ μικροὶ ἄγγελοι με πανώρηα πρόσωπα. Ὅμως, ἂν και εἶχε στὰ πρόσωπό του πανιά, ἦταν πολὺ ὠραιότερος ἀπ' αὐτούς. Γιὰ νὰ πιάσῃ μαζί τους γνωριμία, τοὺς ἔδειξε τὴ σβοθρά του κι' ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ πῶς τὴν ρίχνουν. Βροῦ! σ' ἓνα σύννεφο, βροῦ! σὲ ἄλλο σύννεφο. Κι' οἱ ἄγγελοι γελῶντας και τρέχοντας τὸν ἀκολουθοῦσαν.

Μία ὥρα και περισσότερον ἔτρεχεν ἔτσι ὁ Μικρούλης. Ὅταν ἐδιψοῦσε, μιὰ πιγὴ ξεφύτρωνεν ἀπ' τὰ χόρτα, ἔτσι, κατὰ τύχη, κι' ἦταν ἡ πηγὴ γεμάτη γάλα με βανίλλια. Ὅταν ἐπεινοῦσεν, ἔχονε τὸ χέρια του μέσα σὲ μιὰ κυψέλη και τᾶβγανε ἀλειμμένα ἀπὸ μέλι, ἡ συχνότερα ἔκοβε ἡροσερὸς φρούτους χονδρὸς σὺν ἀγά, και μήλα χρυσὰ ἥλιοι. Ὡς τόσο ἔβλεπε πῶς κάθε ὥρα ὄλοι οἱ ἄγγελοι ἐγονάτιζαν με τὰ πρόσωπά τους στραμμένα πρὸς τὴν Ἀνατολή. Ἀμέσως τότε μιὰ μεγάλη βροντὴ ἐτάρασε τὰ ἄστρα και χιλιάδες φωνὲς ἀπαντοῦσαν σ' ἓνα ἀπέραντο τραγοῦδι: «Εἶν' ὁ Κύριος! ὁ Κύριος ὁ Θεός!» Κι' ὁ Μικρούλης τότε, ἀπὸ εὐγένεια, γονάτιζε κι' αὐτὸς κι' ἐφώναζε με τοὺς ἀγγέλους.

Ἐπειτ' ἀπὸ μιὰ ὥρα, ἐκεῖ ποὺ ἔρχιχε πάλιν τὴν σβοθρά του, ἓνα βροντὴ ἠκούσθη. Μὲ τὸν σπάγγο στὸ χέρι, ὁ Μικρούλης, ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ φωνάζῃ: «Εἶν' ὁ Κύριος! ὁ Κύριος ὁ Θεός!» Εἶχεν όμως πολὺ κακὴ φωνὴ και μιὰ μεγάλη κυρία ποὺ περνοῦσε κοντά του, ἡ εἴμορφη ἁγία Κουαλιά, Παρθένος τῆς Μουσικῆς, τοῦ τοῖμψε τ' αὐτὸ με θυμὸ.

Ἄλλὰ, μπᾶ! ὁ Μικρούλης ξανάριξε τὴν οἰοῦρά του. Γύρω του οἱ μικροὶ ἄγγελοι χοροπηδοῦσαν κ' ἔτρεχαν ποιὸς πρῶτος νὰ τὴν πιᾶσιν. Καὶ βλέποντας πῶς ὄλοι μαζί του γελούσαν, ὁ Μικρούλης ἔνοιωσε μέσα του ἕνα πικρὸ παρίπονο, τοῦ ἤρχετο ἐπιθυμία νὰ κλάψῃ. Μιὰ στιγμή ὁ ἐπίδεσμος στὸ πρόσωπό του λύθηκε κ' ἕνας ἄγγελος τοῦ τὸν ξανάβαλε. Καὶ βλέποντας, πῶς ὄλοι τὸν ἐλυποῦντο, τοῦ ἤρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ γελᾷ. Τί ὄμορφη συντροφιά! Ἔτσι λοιπόν, βρισκόνταν σὶνὸν κόμμο μικρὰ παιδιὰ ποῦ ζοῦσαν σὲ τέτοιο μέρος τρώγοντας μέλι, πίνοντας γάλα καὶ παίζοντας ἀπάνω σὲ σύννεφα ποῦ ἔκαναν φροῦ-φροῦ! Λιτὴ ἡ σύγκρισις μὲ τὴ ζωὴ του στὴ γῆ τὸν ἐθιμβόσσε... καὶ τὸν ἔκαμε νὰ φοβηθῇ. Θυμήθηκε τότε τὸν φίλο του ποῦ ἄφησε στὸ δρόμο κ' ἔγινε κατακόκκινος ἀπὸ ντροπὴ. Μάζεψε τὸν σπάγγο του, ἔβαλε τὴν εὐαγγελίαν στὴν τσέπη του κ' ἔρωτησε τί ὥρα ἦταν. Ἐκεῖνη τὴν στιγμή νῆα βροντὴ ἀκούσθηκε: «Εἶν' ὁ Κύριος! ὁ Κύριος ὁ Θεός!» ἔφώναζεν ὁ Μικρούλης. Ἄρχισεν ὅμως ν' ἀραιρῆται. «Ἡ ὥρα εἶν' ἔξη», ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος ποῦ ἔρωτησε.

— Ποῦνε ὁ Κύριος ὁ Θεός; ἔρωτησεν ὁ Μικρούλης.

— Νᾶ τον.

Ἐκεῖνος εἶδεν ἕνα ψηλὸ γέροντα ποῦ τὸν ἐπλησίαζε.

— Τί θέλεις;

— Νὰ κατέβω ἂν εἶναι δυνατόν...

Ἐκεῖνος ἔστράφηκε σὸν Ἅγιο Πέτρο καὶ τοῦ ἐξήγησεν ἐξηγήσεις. Ἄρξεν τὸν ἱκανοῦσιν καλά, ἄρχισε νὰ γελᾷ μὲ καλωσύνη, καὶ κάθε φροῦ ποῦ ἐγέλοσεν οἱ ἥλιοι ἔστρέφοντο τριγύρω του.

— Καλὸ ἔκαμες νᾶρθης ἐδῶ, παιδί μου. Διεσκέδασες καλά;

— Ὄ! ναί!

— Πές μου τὴν ἀλήθεια. Ποιὸς σοῦ ἔκαμε ἐκεῖ τὴν πληγὴ;

— Ὁ μπαμπᾶς, εἶπεν ὁ Μικρούλης, μὴ θέλοντας νὰ πῇ ψέμματα σὸν Κύριον τὸν Θεόν.

— Κ' αὐτὸς τὸ γρατσουνηθὲς πῶς ἀπ' τ' αὐτί σου;

— Ἡ μαμᾶ, ἐμουμούρισε σιγαλὰ ὁ Μικρούλης.

— Τότε γιατί θέλεις νὰ ξαναγυρίσεις;

— Γιὰ ν' ἀνᾶρω τὴ φροτιὴ γιὰ τὴ σούπα τους.

— Ἄγιοι τοῦ Παραδείσου! ἔφώναζεν. Εἶδα κ' εἶδα ἀγαθότητα, ποτὲ ὅμοιος τόσο μεγάλῃ καὶ τόσο ἀγνὴ ὡς αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ! Θαυμάστε τὸ καὶ πῶςτε παρᾶδειγμα ἀπ' αὐτό, γιατί εἶναι περισσότερο ἅγιο ἀπὸ ὅλους σας.

Καὶ ἀπεμακρύνθη μέσα σὲ θύελλες κεραινοῦν καὶ μέσα σὲ ἠφαιστεῖν ἀπὸ φεγγάρια καὶ ἥλιους.

Σχεδὸν τὴν ἴδια στιγμή, ὁ Μικρούλης βρέθηκε μπροστὰ στὸ σπῆτί του. Ἐνῶ ἔμπαινε στὸ διάδρομο, εἶδε τὸν φίλο του. Εἶχεν ἔλθει τότε καὶ ἡ δική του σπειρὰ νὰ βάλῃ ἐπιδέσμούς καὶ ἔπαυεν ὅλος αἶμα.

— Ἦταν καιρὸς νᾶρθης. Ἄ! καλὴ μου Μικρούλη, τί ξύλο ἔφαγα!...

— Μπᾶ! συνήθεια εἶναι κ' αὐτό... Καὶ ἡ μαμᾶ μου τί κάνει; ἔρωτησεν ὁ Μικρούλης κωτινίζοντας. Ἐβῆκε πολὺ τὴν νύκτα;

— Ἐγινε πειὰ καλά.

— Μὰ εἶναι δυνατό; Κ' ὁ μπαμπᾶς;

— Βοήκε μιὰ καλὴ δουλειά.

— Μὰ ἀλήθεια; εἶπεν ὁ Μικρούλης μου, μὴ μπορῶντας νὰ μὴλῃ ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν του. Ἔτσι σὲ μιὰ νύκτα;

— Καὶ σὲ πῶς τὰ πέρασες;

— Ἐπαῖσα ὅλη μέρα... Βοήκα κ' ἕνα μεγάλο γέρω ποῦ μοῦ μίλησε, τὸν Ἀρχηγόν. Νὰ τὸν ἐβίετες! Κάτι γένεια ὡς ἐδῶ..., καὶ μάτια!...

— Τὸν ἔγω... εἶν' ὁ Πατέρας μου.

Ἐκεῖνος ἀπεχαιρέτησε τὸν φίλο του. Ἀπὸ τὴν στιγμή ποῦ εἶδε τὸν οὐρανόν, δὲν παρᾶνευετο πλέον εὐκολα.

— Ἄ! ἀλήθεια, τὸ ἔφασα! ἔφώναζεν ἀπ' τὴ σκάλα τοῦ συντροφό του ποῦ ἔφραγε. Κ' ἡ σούπα τοῦ μπαμπᾶ καὶ τῆς μαμᾶς;

— Τὴν ἔβαλα στὴ φροτιὰ, ἀπεκρίθη ὁ φίλος του φειγώντας.

Καὶ ξαναπαίροντας τὴν εἰμορφή του μορφῆ τοῦ Γολγοθᾶ, ὁ Χριστὸς ἀνέβηκε πάλιν σὸν οὐρανόν.

Γ. ΕΜΠΑΡΜΠΑΙ

Ὁ ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

Οἱ Μάγοι ὁδοιποροῦν διὰ νὰ προσκυνήσουν τὸν νεογέννητον Βασιλέα. Ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς χειμερινῆς νυκτός, ὁ Ἄστηρ φροτίζει καὶ ὁδηγεῖ τὰ βήματά των. Κινεῖται καὶ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ἴστανται, ὅταν κ' ἐκεῖνος «ἔστη ἑπάνω οὐ ἦν τὸ Παιδίον κείμενον». Εἰσῆλθον τότε εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ λατρεύσαντες, προσέφερον τὰ συμβολικά των δῶρα: τὸν χρυσόν, τὸν λίβανον καὶ σμύρναν. Ἄνωθεν ἔμειδία Ἰλαρὸς ὁ ἄστηρ καὶ κατηύραξε διὰ τῶν μαγικῶν του ἀκτίνων τὴν μεγάλην σκηνὴν τῆς Φάτης.

Ἐκτοτε κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων ποσάκις δὲν ἔλαμψε τὸ πνευματικὰ στερεώματα ὁ ἴδιος Ἄστηρ! Ποσάκις δὲν ἀπησχόλησε τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς φροτισθέντας ἀπὸ τὸ φῶς τῆς θείας Γεννήσεως! Ποσάκις δὲν ἔλαμψεν εἰς τὰς ψυχάς! Ποσάκις δὲν ἐθέρημανε τὰς καρδίας! Ἡ θρησκευτικὴ ποιήσις τὸν ἔβαλε μεταξὺ τῶν μεγίστων καὶ ἱεροτάτων αὐτῆς συμβόλων, ἡ δὲ χριστιανικὴ τέχνη τὸν ἀνιδάλματισε ζηλοτύπως διὰ τὸν λαμπροτέρων τῆς χροματῶν, φῶς μέγα ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς μυστηριώδους νυκτός, συνοδείαν ἀκτίνων χρυσοῦν εἰς τὸ ἀνήκουστον ἄσμα τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν Προφῶν. Ἄλλὰ καὶ τῶν βεβήλων οἱ σταχασμοὶ ποσάκις δὲν ἐκινήθησαν πρὸς τὴν ὑπερῶν καὶ ὁδηγήσαν αὐτὴν λαμπρῶν! Ἐνῶ τῆς ἐκαστήμενος θετικοὶ μῦθοι — ἄλλης θρησκείας λειτουργοὶ — προσεπάθησαν νὰ ὑποτάξουν εἰς τοὺς κύκλους τῶν ὑπολογισ-

μῶν των καὶ τὸν Κομήτην τὸν ἀναφανέντα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. ποσάκις καὶ οἱ βίρβαροι ποιηταὶ οἱ θεραπεύοντες ἄλλο, ἐκτὸς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἰδανικόν, ποσάκις δὲν ἐσυμβόλισαν τὸ ὑπέρτατον τοῦτο Ἰδανικόν διὰ τοῦ ἀστέρος τῆς Βηθλεὲμ, «λάμποντος σταθερῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς ζωῆς των καὶ ὁδηγόντος τὰ βήματά των, ὡς τὰ βήματα τῶν Μάγων!...

Ἄλλὰ πρὸς ποῖον Σπήλαιον; πρὸς ποῖον νεογέννητον Βασιλέα καὶ Λυτρωτὴν; πρὸς ποῖον Οὐρανόν;

Ὁ, πόσον περισσότερο ἀπὸ τῶν Ἀστέρων τῶν ποιητῶν μὲ συνεκίνησεν εἰς τὴν ζωὴν μου ὁ Ἄστηρ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τὴν εἶδα τοσάκις τότε, κατὰ τὴν εὐτυχὴ ἐποχὴν τῶν ἀγνῶν συγκινήσεων, πρὶν γίνω βέβηλος κ' ἐγώ, ὅταν ἡ καθαρὸτης τῆς παιδικῆς ψυχῆς μου ἐπέτρεπεν ἀκόμη τὴν εἰσοδὸν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων!... Ὁ ἱερεὺς πρὸ τῆς Προθέσεως τῶν ἁγίων, ὅμοιος πρὸς Μάγον προσκυνητὴν, ἤρξατο ἐπὶ τὰ τοῦ Μυστηρίου. Ἡ κόγχη ἐκείνη ἡ χαρῆσα εἰς τὸν τοῖχον τοῦ Ἱεροῦ, ἐσυμβόλιζε τὸ Σπήλαιον καὶ τὴν Φάτην. Ἐπὶ χρυσοῦ διακαρίων ἐπέτιθετο τοῦ λευκοῦ ἄρτου τὸ τετράγωνον, τὸ μέγα σύμβολον τῆς Ἐνσαρκώσεως. Καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ δίσκου, ἐφηρμόζοντο τὰ δύο διεσταυρωμένα τόξα—μικροσκοπικὸς θόλος οὐρανοῦ, ἀπὸ τὸ κέντρον τοῦ ὁποῖου ἔλαμπε ἀνηρημένος κομψὸς ἀργυρὸς ἀστερίσκος. Ἦτο ὁ Ἄστηρ τῆς Βηθλεὲμ. Καὶ ἐλθὼν ἔστη ἑπάνω οὐ ἦν τὸ παιδίον κείμενον... Ὁ τοῦ μυστηρίου! Ἡ κόγχη ἤρυνετο πρὸ τῶν παιδικῶν μου ὀμμάτων τῶν εὐσεβῶν καὶ ἠνοίγετο ὡς οὐρανός, καὶ ἐφροτίζετο διὰ θεῖου φροτός καὶ ἔβλεπα τὸν Ἄστέρα, τὸν ἴδιον Ἄστέρα τῆς Βηθλεὲμ, νὰ λάμπῃ ἄνωθεν τοῦ Σπηλαίου, ὅπου ἔκειτο ὁ νεογέννητος Βασιλεὺς... Ναί! τὸν εἴξευρα τότε τὸν νεογέννητον αὐτὸν Βασιλέα καὶ Λυτρωτὴν, καὶ τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν ὁποῖον θά με ὁδηγήσῃ, τὸν εἴξευρα... Δι' αὐτὸ μὲ συνεκίνησε τόσο ὁ συμβολισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον δὲν μὲ συνεκίνησε κατόπιν ποτὲ ὁ συμβολισμὸς τῆς ποιήσεως.

Μόνον τώρα τελευταίως ἐπανεῖδα τὸν ἄστέρα τῆς Βηθλεὲμ μὲ τὴν πρώτην ἐκείνην, τὴν παλαιὰν συγκίνησιν...

Ὁ, τὸ εἴξευρα πάλιν τὸ Σπήλαιον, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ ὁ ἄστηρ αὐτός καὶ τὸν νεογέννητον Βασιλέα εἴξευρα, τὸν ὁποῖον μᾶς καλεῖ νὰ προσκυνήσωμεν, τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν ὁποῖον αὐτός θά μᾶς ὁδηγήσῃ τὸν εἴξευρα!

Δι' αὐτὸ ἐπανεῖρον μετὰ τῶσον καιρὸν ἀγνὴν τὴν συγκίνησιν τῶν παιδικῶν μου χρόνων! Κάτι μέγα ἐγεννήθη καὶ πάλιν. Ὁ Ἄστηρ φροτίζει καὶ ὁδηγεῖ τὰ βήματά μας.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΔΡΟΜΟΥ

Είναι παραμονή τῶν Χριστουγέννων. Ἄγριος βορρᾶς πνέει καὶ πυκναὶ νιφάδες χιόνος πληροῦσι τὰς ἀτραπούς τοῦ χωρίου. Μέσα εἰς τὸ παλαιὸν ἀπομεμονωμένον σπητάκι τῆς, ἀρθία πλησίον τῆς ἐστίας, ὅπου ἀναλάμπει τὸ τελευταῖον καυσόξυλον, ἡ γραῖα Γκαρίν, περιβεβλημένη τὴν πτωχικὴν πένθιμόν της ἐσθίτη, τρέμει ἀπὸ τὸ ψυχρός. Αἱ ὄχραι ἀναλαμπὰι τοῦ τρεμοσβύνοντος κηρίου μόλις ἐπιτρέπουσιν αὐτὴν νὰ διακρίνῃ τὸν μικρὸν της ἔγγονον Γκαρινέ, ὅστις καὶ αὐτὸς ριγᾷ, καθήμενος ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου.

Ἡ γραῖα καὶ τὸ μικρὸν ἀποτελοῦσι τὰ τελευταῖα μέλη τῆς οἰκογενείας Γκαρέν.

Ἡ χήρα ἀναλύεται εἰς δάκρυα· τὸ παιδίον σιωπᾶ· δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ἀφορμὴν τῶν δακρύων τῆς μάμμης, καθότι ἀπὸ πολλοῦ γνωρίζει αὐτήν· δὲν ὑπάρχει πλέον οὔτε ψωμί, οὔτε φαγητὸν εἰς τὸν σπητάκι των.

Ἡ Γκαρίν εἶχεν ἐργασθῆ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τοῦ παρελθόντος μηνός· ἀλλὰ καὶ ὁ μικρὸς της ἔγγονος δὲν εἶχε μείνῃ ἀργός. Ὁδήγει πρὸς βοσκὴν τὰς ἀγελάδας καὶ τὰς αἴγας τῶν γειτόνων. Διὰ τοῦ μέσου τούτου προσεπορίζοντο τὰ ἀπολύτως πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Ἐφόσον ὁμως τὸ νέον ἔτος προσήγγιζεν, ἐκάστη οἰκοκυρά, ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὰ δῶρα καὶ τὰ ἄλλα ἔκτακτα ἔξοδα τῆς πρωτοχρονιάς, περιορίζε τὰς δαπάνας της· ἐπομένως δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐργασία διὰ τὴν Γκαρίν! Ἀλλὰ καὶ ἡ πλείουσα χιὼν οὐκ ὀλίγον συνετέλει εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἰσχνῶν προσόδων τῶν δυστυχῶν, καθότι ἕκαστος ἐπανηλύθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης κακοκαιρίας, ἐκράτει τὰ ζῶά του εἰς τὸν σταῦλον· ἐπομένως δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐργασία καὶ διὰ τὸν Γκαρινέ.

— Ἄ! μικρὸν μου — ὑπέλαβεν ἀναστενάζουσα ἡ γραῖα — ποῖος ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ, ὅτι θὰ ἠρχομεθά ποτε εἰς τοιαύτην ἀπελπιστικὴν κατάστασιν, καθ' ὃν χρόνον ὁ πάππος σου—ὁ πατήρ μου—ἔζη καὶ διεχειρίζετο τὸ ὠραῖον ξενοδοχεῖον τοῦ «Χουσοῦ Ἡλίου», τὸ ὁποῖον ἐθεωροεῖτο εἰς ἀπὸ τοὺς κεντρικωτέρους σταθμοὺς ὀλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας; Ἄ! ἔάν ἔβλεπες τὰς κλίνας, τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀμαξῶν, αἵτινες ἐπλήρουν τὸ προαύλιον, τοὺς χρομετίζοντας ἵππους, τοὺς ὑπηρέτας τοῦ σταύλου, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον εἰς ποῖον νὰ ὑπακούουσιν, τὰς ὑπηρετίας, αἵτινες προσεκαλοῦντο ἐκ πάντων τῶν σημείων, καὶ εἰς τὸ μῖσον τοῦ πανδαιμονίου τούτου τὸν πατέρα Γκαρίν, χαιρετῶντα μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν του μειδίαμα τῆς κυρίας, τοὺς ἀριστοκράτας, τοὺς χωρικούς, ἀπευθύνοντα τὰ προσταγμάτια του μὲ διυπεραστικὴν φωνὴν καὶ γαυριῶντα διὰ τὴν λαμπράν, ἣν ἔφερεν, ἐνδυμασίαν τοῦ ἀρχιμεροδρόμου!

Ἐπὶ τῇ ἀναπολήσει πάντων τούτων, τὸ πρόσωπον τῆς γραίας ἔλαμπεν ἐξ ὑπερηφάνειας. Ὁ Γκαρινέ τὸ ἐγνώριζε, διότι καὶ ἄλλοτε τὰ εἶχεν ἀκούσῃ· ἐν τούτοις πάντοτε

ἄφινε τὴν μάμμην του νὰ τὰ ἐπανηλυθῆ, ἀρεσκόμενος νὰ παρακολουθῆ ἐκάστοτε αὐτὴν ἐν ἀφηγήσει μὲν ἑνεργοῦ ἐνδιαφέροντος, καθότι ἡ δόξα αὐτῆ τοῦ παρελθόντος ἔκαμνε τὴν Γκαρίν νὰ λησιμονῆ, πρὸς στιγμὴν τοῦλάχιστον, τὰς ταπεινώσεις τοῦ παρόντος, εἰς ἃς τὴν κατεδίκασεν ἡ γαιρεκακία τῆς Εἰμιαρμένης.

Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ σιδηροδρόμου—ἐπανέλαβε μετὰ πικρίας ἡ χήρα—τὰ μάλιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπώλειαν ὀλοκλήρου τῆς πελατείας τοῦ πατρὸς μου. Ἠγάρασε τότε τὸν οἰκίσκον τοῦτον καὶ ἀπεσύρθη τῆς βιοπάλης. Ὁ οἰκίσκος οὗτος ἦτο τότε νεόκτιστος καὶ περιβάλλετο ἀπὸ κήπους. Καίτοι ὑπῆρξεν οἰκονόμος μέχρι φιλαργυρίας, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς εὐδαιμονίας ὁ Γκαρίν, ἠναγκάσθη λόγῳ τῶν ἀντιξῶν περιστάσεων νὰ πωλήσῃ τὸν κήπον, ὅστις περιέβαλλε τὸν οἰκίσκον καὶ νὰ ἐξοδεύσῃ πᾶσαν σχεδὸν τὴν περιουσίαν του. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἀνεκαλίψαμεν ἀπ' ἑδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ ποσὸν τι χρημάτων, τὰ ὅποια ἡ φιλάργυρος αὐτοῦ μανία τὸν ἐξώθει νὰ κρύπτῃ εἰς τὰς γωνίας τῆς ἀποθήκης τῶν γεννημάτων. Τὰ εὐρήματα ὁμως ταῦτα δὲν ἠδυνήθησαν ἐπὶ πολὺ νὰ παράσχωσι τὴν συνδρομὴν των.

Ἡ δυστυχία ἐπὶ τέλους ἐκρούσε τὴν θύραν μας. Ἐξήγησε τότε καταφύγιον εἰς τὴν ραπτικήν. Καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς μου οὐδὲν πλέον μοὶ ἀπέμεινεν, εἰμὴ μόλις ἓν ζεύγος ὑποδημάτων, τὰ ὅποια ἦσαν ἀνηρημένα ἀπὸ τινος πασσάλου εἰς τὴν ἰδίαν ἀποθήκην. Ἀλλοίμονον! Ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἐφθασε καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς τῶν πάντων ἐστερημένοι, καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ ἐλαχίστου καυσόξυλου, διὰ τοῦ ὁποῖου ἠδυνάμεθα νὰ ἀναρρωτισθῶμεν τὸ ψυχορραγοῦν πῦρ τῆς θερμάστρας!

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Γκαρίν ἐτελείωσεν ἐν λυγμοῖς τὴν διήγησίν της, τρία κτυπήματα ἠκούσθησαν εἰς τὴν θύραν.

☪

Ἡ γραῖα ἐφροκίασεν, εἶτα, ἐξαίφνης ἐνθυμηθεῖσα, ἐπανελάβεν:

— Εἶναι ὁ μεταπολιτῆς Μωσέ. Ἐπέρασα σήμερον μετὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τὸ σπητάκι του καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ ἔλθῃ νὰ ἀγοράσῃ τὰ ἐναπομείναντα οἰκιακὰ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια ἀκόμη μένουσιν ἀπώλητα. Δὲν ἠλπίζον ποτέ, ὅτι θὰ ἐλάμβανε τὸν κόπον. Ὅσον ὀλίγα καὶ ἂν μᾶς ἔδιδε...

Κτυπήματα πλέον ἀνυπόμονα τὴν διέκοψαν. Ἐτρέξε νὰ ἀνοίξῃ τὸν Μωσέ, ὅστις εἰσῆλθε φέρων μὲχρι τῶν ὠτων πηλίκιον ἀπὸ λούτο, τυλιγμένον μέσα εἰς παχείαν γούναν.

ἌΧωρίς ἂν οὐδὲ βλέμματός νὰ ἀξιώσῃ τὰ πεπαλαιωμένα σκαμνία, διηυθύνθη πρὸς τὸ παληοκράββατον, τὸ ἐκλόνισε μὲ λάκτισμα περιφρονήσεως, ἀνασηκώσας δὲ μὲ ἀηδῖαν τὴν λεπτὴν ἀχυροστρωμνὴν, προσέθηκεν:

— Αὐτὸ εἶναι γιὰ τὴ φαιτιά! Δι' ἐν τόσον ἀνάξιον λόγου πράγμα εἶχετε τὸ θρόνος νὰ μὲ κάνετε νὰ ἐξέλθω τὴν Καλὴ-βραδῆ μὲ τὸν ἄλλεινόν αὐτὸν καιρόν;

Ἐ: ἰδὴ δὲ ἡ Γκαρίν, κατατεθλιμμένη, οὐδεμίαν ἔδωσεν ἀπάντησιν, ὁ Γκαρινέ ὀπλίσθη μὲ θάρρος καὶ τὸν ἀνταπήνησεν ὡς ἤρμοζεν:

— Ὑπάρχουν, κύριε Μωσέ, καὶ ἄλλα πεπαλαιωμένα ἀντικείμενα εἰς τὴν ἀποθήκην· ὡς δυσχερῆζεσθε, ὅλα αὐτὰ μαζί ἠμποροῦν νὰ

χρησιμοποιηθοῦν ὡς καυσόξυλα. Λοιπὸν τὸ ξύλα ἀκριβοπληροῦνται μὲ αὐτὸ τὸ δοσιμὸ ψυχρός!

Τὸ παιδίον ἤρπασε τὸν ἄκηροστάτην καὶ προπορευόμενον διευθύνεται πρὸς τὴν ἀποθήκην τῶν γεννημάτων. Εἰς τὸ βᾶθος αὐτῆς διακρίνει ὁ Μωσέ μίαν σαθρὰν κλίμακα καὶ μερικὸς πασσάλους· σταματᾷ τότε καὶ ἀνακράζει μὲ θυμὸν:

— Ὅλα αὐτὰ δὲν ἀξίζουν τὸν κόπον νὰ μεταφερθοῦν. Ἄ! μὲ ἐμπαίζετε λοιπὸν σὺ καὶ ἡ μάμμη σου;

Ὁ Μωσέ ἐφώναζεν ἀκόμη, ὅτε παρετήρησεν, ἐν εἴδει τροπαίου, κρεμάμενα ἀπὸ τοῦ πασσάλου τὰ χονδροειδῆ ὑποδήματα τοῦ ἡμεροδρόμου πατρὸς Γκαρέν.

— Κατέβασε αὐτὰ—ὑπολαμβάνει μὲ φωνὴν ὀλιγώτερον ἀπότομον—γνωρίζω ἓνα μανιώδη συλλέκτην ὑποδημάτων, ὅστις ἀποτελεῖ δι' αὐτῶν εἶδος ἱστορικοῦ μουσείου. Εἶμαι ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος, ὅτι θὰ μοὶ προσφέρῃ ἐπὶ ἕως ὁκτὼ φράγκα, διὰ τὸ παλαιὸν αὐτὸ δέρμα. Σοῦ δίδω πέντε. Ξεσκόνισε καὶ καθάρισε αὐτὰ τὰ ὑποδήματα. Θὰ ξαναπεράσω αὐριον πρωὶ διὰ νὰ τὰ πάρω.

— Νὰ μὴ ξαναπεράσῃς οὔτε αὐριον πρωὶ, οὔτε ἀργότερα — λέγει ὁ Γκαρινέ, ἄνευ ἐνδοιασμοῦ, καθότι εἶναι τὰ ὑποδήματα τοῦ ἡμεροδρόμου πάππου μου Γκαρέν, ὅστις ὑπῆρξε τὸ κατήχημα τῆς οἰκογενείας μας. Τὰ ὑποδήματα αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸν μόνον δεσμὸν, ὅστις μᾶς συνδέει μετὰ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ παρελθόντος. Δὲν θὰ τὰ πωλήσωμεν, ὁσαδήποτε καὶ ἂν προσφέρουν!

— Ἀποθάνετε λοιπὸν ἀπὸ τὴν πείναν, ἀφοῦ τὸ προτιμάτε! ἐπανελάβε μὲ θυμὸν ὁ Μωσέ, κατεσχόμενος τὴν κλίμακα.

Μανιώδης δὲ, διότι διὰ τὸ τίποτε ἐτίθησαν τὴν ἡσυχίαν του, ἔκλεισε μὲ λύσαν τὴν ἐξώθυρον καὶ ἀνεχώρησε.

— Καταλαμβάνεις, καλὴ γιαιῖα — ὑπολαμβάνει ἀφελῶς τὸ μικρὸν — δὲν ἠμποροῦσα νὰ πωλήσω τὰ ὑποδήματα αὐτὰ· ἀποτελοῦν γλυκεῖαν ἀνάμνησιν τῶν εὐτυχῶν ἡμερῶν τῆς οἰκογενείας μας!

Καὶ προσέθηκε μὲ ὕψος παραμυθητικὸν καὶ θωπευτικὸν:

— Μὴ ἀνησυχῆς καὶ μὴ κλαίης πλέον, καλὴ μου γιαιῖα. Θὰ βάλω τὰ ὑποδήματά μου εἰς τὴν ἐστίαν καὶ θὰ παρακαλέσω τὸν μικρὸν Χριστὸν νὰ μᾶς εὐσπλαγχνησθῇ. Τὴν βραδῆ τῶν Χριστουγέννων ἐορτάζει· εἴμιο βέβαιος, ὅτι θὰ εἰσακούσῃ τῆς προσευχῆς μου!

Καταλυπημένη ἡ μάμμη, διηυθύνθη πρὸς τὸ παληοκράββατόν της, κινῶσα μὲ ἀμφιβολίαν τὴν κεφαλὴν· ἡ δυστυχία πρὸ πολλοῦ εἶχε κλονίσῃ ἐκ βᾶθρων τὰς θρησκευτικὰς αὐτῆς πεποιθήσεις· εἶχε παύσει πλέον πιστεύουσα εἰς τίποτε, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ Θεανθρώπου.

☪

Ἡ μάμμη ἐκοιμάτο· τὴ ἀσθενὲς πῦρ τῆς θερμάστρας δὲν ἔδεικνε πλέον σημεῖον ζωῆς· τὸ κηρίον κοβέσθη, ἀλλ' ὁ Γκαρινέ ἠγγρύπνει ἀκόμη.

— Εἴμεθα λοιπὸν καταδικασμένοι νὰ ἀποθάνωμεν ἀπὸ τὴν πείναν καὶ ἀπὸ τὸ ψυχρός; . . . ἠρώτα ἑαυτὸ τὸ παιδίον. Ὡ! ὅχι! Ὁ ἀριγεννητός Ἰησοῦς οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο, πρὸ πάντων τὴν νύκτα τῆς γεννῆ-

σεός του· θά είναι πολύ λυπηρόν! Ἄς τὸν ἐπικαλεσθῶ . . .

Καὶ ὁ Γκαρινέ, γονυκλινής, μὲ ἑσταυρωμένας τὰς χεῖρας, παρεκάλει ἐπὶ πολὺ, μὲ δὴν τὴν θέρημν, ἥτις ἐπλήρου τὴν ψυχὴν του.

Μετέπειτα ἐσηκώθη ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ ἐξήγαγε τὰ ὑποδήματά του διὰ νὰ τὰ τοποθετήσῃ ἔμπροσθεν τῆς ἐστίας. Βλέπον ὅμως ὁ μικρὸς τὰς ἐλευθίας του πηλοβατίδας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐσθωριασμέναι, στραβοπατημέναι καὶ τρουπημέναι, ἐξέβαλεν ἀναστεναγμόν.

— Τὰ ὑποδήματά μου εἶναι πολὺ ἀκάθαρτα καὶ πολὺ μικρά· ναὶ μὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ μικρὸς Χριστὸς θά ἀλοθανθῆ, πρὸς στιγμήν, ἀηδίαν νὰ θέσῃ μέσα εἰς αὐτὸ ἄστρον ἢ γλυκύσματα, μ' ἄλλα ταῦτα οὐδέποτε δύναμαι νὰ πιστεύσω, ὅτι θά ἀποποιήθῃ νὰ τὸ πράξῃ, διότι γνωρίζει, ὅτι ἡ μάμμη μου καὶ ἐγὼ ἔχομεν ἀπύλυτον ἀνάγκην νὰ καταπραυνώμεν τὴν πείναν, ποῦ μᾶς καταβασανίζει! Ἐπειτα, καὶ ἂν ἀκόμη, κατ' εὐτυχίαν σύμπτωσην, θελήσῃ νὰ τοποθετήσῃ κανέν εὐτελές νόμισμα, ἐπειδὴ τὰ χρήματα δὲν ἐχαιοστούνται νὰ μένουν εἰς τὰ πτωχικὰ σπήτια, θά φύγουν ἀπὸ ὅλας τὰς ὁπίας τῶν γαλοτσῶν μου, θά κολισθοῦν ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου καὶ θά ἐκφυγούν κάτω ἀπὸ τὴν θύσαν, ἢ ὅποια τόσον ἄσχημα κλείει. Δὲν θά ἦτο λοιπὸν ἄσχημα, ἂν ἐτοποθετοῦν κανέν μεγάλο, πολὺ μεγάλο ὑπόδημα, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ ὁ καλὸς Χριστὸς νὰ μᾶς τὸ γεμίσῃ μὲ ζωτοσύνης διὰ πολλὰς ἡμέρας, κανέν ὑπόδημα στερόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἠμπορέσουν νὰ διαφύγουν τὰ λεπτὰ, ποῦ θά ἐτοποθετοῦντο ἐκεῖ μέσα!

Καὶ ἀμέσως τὸ δυστυχισμένον μικρὸ ἐσκέφθη τὰ ὑποδήματα τοῦ πάππου Γκαρέν, τὰ ὁποῖα ἐκρέμαντο ἀκόμη ἀπὸ τοῦ πασσάλου.

— Εἶμαι βέβαιος, ὅτι αὐτὰ θά μᾶς σώσουν! Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, χωρὶς θόρυβον, φοβούμενος μὴ ἐξυπνήσῃ τὴν καλήν του γαγιά, ὁ Γκαρινέ εἰσῆλθεν ἐκ νέου, ἀκροποδητεῖ, εἰς τὴν ἀποθήκην, ἐστήριξε τὴν παλαιὴν κλίμακα ἐπὶ τοῦ πασσάλου, ἀνερχήθη εἰς τὰ σκοτεινὰ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του καὶ κατήλθεν ἐκ νέου, κρατῶν μὲ σεβασμόν τὰ δύο μεγάλα χονδροειδῆ ὑποδήματα.

Τοῦ ἐφάνησαν ἀρετὰ βάρεια· εἰς τὸ βάθος αὐτῶν ἤκουσθη μικρὸς θόρυβος· ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι δρόξ λεπτοκαυρῶν ἐληρημονήθη ἐντός. Ὁ Γκαρινέ παρετήρησε μέσα εἰς τὰ ὑποδήματα, ἀλλ' οὐδὲν διέκρινε, διότι τὸ κηρίον εἶχε σβεσθῆ, τὸ δὲ πῦρ δὲν ἐδείκνυε πλέον σημεῖα ζωῆς. Προμαίετο νὰ βυθίσῃ τὴν χεῖρα ἐντός αὐτῶν. Πλὴν σκέμεις δεισιδαίμων τὸν ἀπέτρεψε. Τὸ θεῖον Βοῦφος δὲν ἐπεθύμει νὰ παρακολουθῆται . . . Ἐάν, μαντεύων τὴν πρόθεσιν τοῦ δυστυχιστοῦ μικροῦ ὁ καλὸς Ἰησοῦς, ἤρχιζε νὰ γεμίξῃ τὰ ὑποδήματα, ἢ πρόωρος, ἢ παράκαιρος ποιήσῃ τοῦ Γκαρινέ δὲν θά τὸν προσέβαλλε, δὲν θά τὸν ἠνάγκαζε νὰ φύγῃ πρὶν ἢ ἐπιτελέσῃ τὸ φιλόφρονον ἔργον!

Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἐτρούμαζε τὸν μικρόν.

Βαυκαλιζόμενος ἀπὸ τὰ ρόδινα ὄνειρα τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀδόλου πίστεως, ἔπρεξε νὰ χωθῆ εἰς τὸ κρεββατάκι του· ἔχων δὲ τὸ πύσσονον ἐστραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον, ἔκλεισε μὲ ἀπόφασιν τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Ἐν τούτοις, ποῦ ὅλας τὰς ἀγαθὰς ἐπιτίδας, ἄς ἐπηγγέλλετο ἢ ἐπαύριον, ἐπὶ τῇ ἀναπολήσει τῶν ταλαιπωριῶν τῆς ἡμέρας, θρόμβου δακρῶν ἐπλήρου τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Γκα-

ρινέ, οἵτινες τὸν ἔκαμον ἀσυναίσθητος νὰ ἀνοικοκλείῃ τὰ βλέφαρα . . .

Ἐπὶ τέλος ὁ Γκαρινέ κατώρθωσε νὰ ἀποκομηθῆ. Τὴν ἐκαίριον ἠγέσθη λίαν πρῶν. Ἡ καλήν του γαγιά, διατελοῦσα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγκινήσεως, ἐδίσταζεν ἀκόμη. Τὸ καλὸ ἀγοράει ἐπήδησε μὲ γυμνοὺς ποὺς πόδας ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου, δὲ καθύβηθη πρὸς τὴν ἐστίαν καὶ ἔβόθισε τὸν β. . . ἔντος ἀμφοτέρων τῶν ὑποδημάτων ἔρηξε τότε κραυγὴν — οἰχὶ χαρᾶς, ἀλλ' ἐκπλήξεως — ἥτις ἐξυπνήσεν ἀποτόμως τὴν Γκαρινέ.

— Ἄ! καλήν μου γαγιά — ἀνερώνησεν ἀφελῶς τὸ παιδίον — ὁ μικρὸς Χριστὸς δὲν ἔβαλεν εἰς τὰ ὑποδήματα τοῦ πάππου οὔτε ψωμί, οὔτε γλυκύσματα, οὔτε λεπτὰ . . . ἀλλὰ μικρὰ στοργγγύλα πράγματα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶδον καὶ λήσκουν ὡς ὁ ἥλιος!

Ἡ γαγιά, ἀνελθοῦσα ἐπὶ τοῦ καθίσματός της, παρετήρησεν ὅτι αἱ χεῖρες τοῦ μικροῦ ἦσαν πλήρεις νομισμάτων, τὰ ὁποῖα διὰ πρότην φοράν ἔβλεπε νομίζουσα δὲ ὅτι τὴν ἠγάτων οἱ ὀφθαλμοὶ της, ἐκπληκτος ἐπέλασε:

— Εἶναι χρυσαὶ λίραι! χρυσαὶ λίραι! Ἄ! δυστυχισμένον παιδί, εἰπέ μου ἀπὸ ποῦ τὰς ἔφηρες;

Δικαιολογοῦμενος ὁ Γκαρινέ ἀνερώνει:

— Ἐγὼ δὲν πρὶς ἔφερα, μάμμη, ἀλλ' ὁ καλὸς Χριστὸς!

Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληροῦντο δακρῶν καθ' ὃν χρόνον ἐξέφραζε τὴν ἰδέαν, ἥτις τὸν ἀτησχόλει ἀπὸ τῆς προτεροῖας.

Ἐφ' ὅσον ἡ μάμμη ἤκουστο τῆς ἀφηγήσεως τοῦ μικροῦ της ἑγγόνου, δάκρυα συμπαθίας ἔρρεον ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ ἐρρητιδαμένης παρσιᾶς της. Ἐφανιάζετο τὸν πάππον Γκαρέν προσπαθοῦντα ἐπιμελῶς ν' ἀποκομῆ τὰς οἰκονομίας του εἰς τὰς γονίας τῆς ἱστορικῆς ἀποδημίας, ἀνεπάλει τὰς ἐρεῖνας, τὰς ὁποῖας ἔκαμε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀναύρεσιν τῶν κεκορημένων ἀποταμιεύσεων, ἐνεθυμῆτο τὰ μεγάλα τὰ ὑποδήματα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀνηρητῆμένα ἀπὸ τοῦ πασσάλου. Ποῖος θά ἐπύγαινε νὰ τὰ ἀνεύρῃ; Ποῖος θά ἠερρόντιζε νὰ τα ἐκρεμάσῃ ἀπὸ ἐκεῖ ὑψηλά, ἂν ὁ Γκαρινέ δὲν το ἐσκέπτετο;

Καὶ ἐπειδὴ τὸ μικρὸν ἀῖθρον ἀνησιχίει διὰ τὴν σιωπὴν τῆς μάμμης, ἥτις ἐφαίνετο ἐνδομίζουσα νὰ πιστεύσῃ ὅσα τῆς ἐδιηγείτο, μεθ' ὁπερηφανείας ἐπανελάμβανε:

— Σὲ διαβεβαίω, σὲ ὀρκίζομαι, καλήν μου γαγιά, ἐπὶ τὰς σὶὰ τὰ καλά ἔφερον ὁ Χριστὸς!

Ἡ μάμμη κατενόησε τότε πόσον παρακεκινδυνευμένον ἦτο ἂν ἐπεδίωκε νὰ ἐκρῖσῃ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ μικροῦ της ἑγγόνου τὸ γλυκὺ ὄνειροπάλμημα, ὅπερ μετὰ τοιαύτης προνοητικότητος τὸν ἐνέπνευσεν.

Ἀποσιωπῶσα τὰς ἀναμνήσεις, αἵτινες συνετέλουν πρὸς ἐξήγησιν τοῦ τόσον ἀπλοῦ, ὅσον καὶ φυσικοῦ τούτου φαινομένου, τῆς ἀνευρέσεως δηλονότι τοῦ ἱησοῦρου ἔντος τῶν ὑποδημάτων τοῦ πάππου Γκαρέν, ἀνερώνησε μὲ φρονὴν διαπύροφ ἐγνωμοσύνης:

Μάμμη, ἀγαπητέ μου Γκαρινέ, τὸ βλέπω, τὸ ἀντιλαμβάνομαι, τὸ πιστεύω τώρα, πραγματικῶς εἶναι τὸ δῶρον τοῦ μικροῦ Χριστοῦ!

(Ἐκ μεταφράσεως)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΜΕΛΑΣ

ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Εἶνε νύκτα βαθυά. Ἐνας ψυχρὸς ἀνεμος, πνέων κατὰ διαλείμματα, τινάζει ἀπὸ τὰ δένδρα τὰ τελευταῖα ξηρὰ φύλλα. Κάτω σὶ δρόμοι εἶνε νοτισμένοι. Ἐνα λευκὸ τούλι ἀπὸ ἀμίγλην περιτυλίσσει τοὺς φανούς τῶν ὁδῶν. Τὰ ἄστρα μόλις φαίνονται ὡς ἀποκρυσταλλομένα θολὰ σταγόνες, πῖσω ἀπὸ τὸν ὄχρὸ-λευκὸν αὐτὸν πέπλον τῆς Δεκεμβριανῆς νυκτός. Ἐπίνω εἰς τὸ πεζοδρόμιον καὶ ἔμπρὸς εἰς μίαν ἡμίκλειστον σιδηρῶν θύραν μεγάλου κατέκειται ἕνας σορὸς ἐσοχισμένον ροῖχων μέσα εἰς τὸν σορὸν αὐτὸν τῶν κουρελιῶν ἀναπνέει μὲ δυσκολίαν ἕνας μικρὸς ἐυπόλυτος ἕνα παιδί τοῦ δρόμου, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἐγνωρίσαν μητέρα, ποῦ ἐβύζιζαν ὄχι τὸ γάλα, ἀλλὰ τὴν λάσπην τῆς ἀγορᾶς. Ὁλος ὁ θόρυβος τῆς μεγάλης αὐτῆς νυκτός, ἢ ὅποια ἦνοιξεν ἕνα σπήλαιον εἰς τὴν Βηθλεὲμ διὰ νὰ καταφύγῃ καὶ στεγασθῆ ἡ ἀνθρωπότης, περὶ ἐπίνω ἀπὸ τὸν μικρὸν ἀλήτην χωρὶς νὰ τοῦ διακόψῃ τὸν ὕπνον. Κάποτε καὶ ὅταν κανένα ὄνειρον παιδικὸν τοῦ χρυσώνει τὸν ἕπνον, τινάσεται, τρίβει μὲ τὸ χεῖρ του ἀσυναίσθητος τὰ κλειστά του μάτια, ἐυπνᾷ μῖα στιγμή καὶ κάτι παραμυλεῖ. Ἐπειτα γυρίζει πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ κοιμάται βαθύως.

*

Μέσα εἰς τὸ μέγρον, ποῦ ἔχει ἀνακτὴν τὴν σιδηρῶν θύραν ποῦ κήπου, καὶ ἐπάνω εἰς ἕνα λίκνον χρυσοῦν προωμένον μὲ πομπαιλένια στοῶματα, κοιμάται ἕνα ἄλλο παιδί τῆς αὐτῆς ἡλικίας μὲ τὸν μικρὸν ἀλήτην τοῦ πεζοδρομίου. Ὁ θόρυβος τοῦ σπητιοῦ, ποῦ προκειμίζεται διὰ τὴν μεγάλην ἐορτήν, περὶ ἐπίνω ἀπὸ τὸ χρυσοῦν λίκνον χωρὶς νὰ ταράξῃ τὸν ὕπνον τοῦ μικροῦ. Κάποτε καὶ ὅταν κανένα ὄνειρον παιδικὸν ἔρχεται νὰ τοῦ γλυκάνῃ τὸν ὕπνον, ὁ μικρὸς τινάσεται, ἀπλώνει τὰ χεῖρα του ἀσυναίσθητος καὶ εὐρίσκει μίαν θερημν μητρικὴν ἀγκάλην, ἕνα φιλὶ ἢ ἕνα χᾶδι. Τὰ κέρνει, ἑαναγυρίζει ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ κοιμάται βαθύως.

*

Καὶ ἑημερώνουν τὰ Χριστοῦγεννα. Ὁ αὐτὸς ἥλιος φωτίζει τὸ χρυσοῦν λίκνον καὶ τὸ ὕγρον πεζοδρόμιον. Ἄλλὰ παύονται δύο διαφορετικαὶ σκηναί. Μέσα εἰς τὸ μέγρον μῖα μαμὰ γλυκαῖ, καλή, πονετικῆ, σκύβει ἐπίνω εἰς τὸ μωρὸν τοῦ λίκνου καὶ τὸ ἐυπνᾷ μὲ φιλί: «Σήκω, μπεμπέ μου». Ἐξω εἰς τὸ πεζοδρόμιον ἕνας χοροφύλαξ ἀγρῶς ἐξυπνᾷ μὲ κλοτσιὰς τὸν μικρὸν ἐυπόλυτον: «Σήκω, βρέ». Κάποτε ὅμως εὐρίσκεται ἕνα χεῖρ πονετικό, ἕνα χεῖρ γυναικός, τῆς ὁποῖας ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε κολλημένη ὡς πτερόν εἰς τὸ καπέλλον καὶ δίδει καὶ εἰς τὸν μικρὸν τοῦ πεζοδρομίου ἕνα χᾶδι.

Θά τὸ ἴδωμεν αὐτὸ τὸ χᾶδι καὶ ἐρέτος εἰς τὸν μικροῦς τῶν πεζοδρομίων; Θά θερμάσῃ τὸ χεῖρες τῶν εὐπλαγχνικῶν κυριῶν καὶ ἀσπι. ἔδον τὰ μικρὰ ταλαιπωρημένα σωματίκια. Ἄς μὴ λησμονοῦμεν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἥλιος φωτίζει τὸ λίκνον καὶ τὸ πεζοδρόμιον.

Τ. ΜΑΡΑΪΤΙΝΗΣ

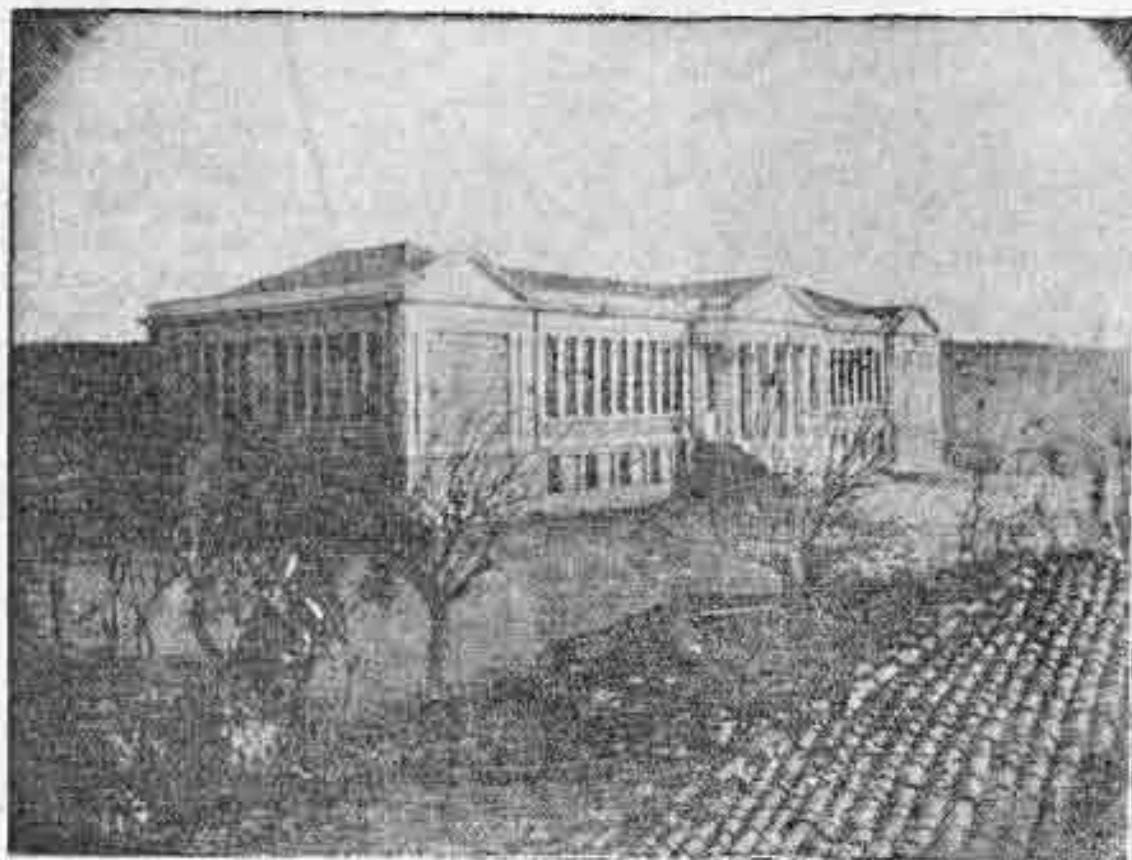

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

(Ἀρτιάκη)

Μία ἐκ τῶν μᾶλλον προηγμένων ἑλληνικῶν κοινοτήτων τῆς Προποντίδος εἶναι ἡνιμιφιβόλος ἡ τῆς Ἀρτιάκης. Μετὰ τὰς λοιπὰς αὐτῆς προόδους, τὰς ὁποίας ἐσημείωσεν, ἡ ἀνέγερσις νέου καλλιμαρᾶρου καὶ μεγαλοπροποῦς Ἀρρεναγωγείου ἐπιστέρει τὴν συστηματικὴν ἐργασίαν τῶν αὐτόθι ὁμογενῶν. Τὸ ἐν λόγῳ κτίριον, κομψότατον, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἀνηγέθη δαπίναις φιλομουσίων μελῶν τῆς κοινότητος Ἀρτιάκης καὶ τοῦ ἐν Χίῳ μεταστάντος μεγάλου εὐεργέτου τῆς κοινότητος καὶ τέκνου αὐτῆς ἱατροῦ Γ. Παναγιωτίδου, κληροδοτήσαντος αὐτῇ ποσὴν 1000 ἔλιρ.

Ἡ νεόδμητος Σχολὴ Ἀρτιάκης.

Τὰ ἐγκαίνια τῆς Σχολῆς.

Τὸ μέγαρον τοῦτο, οὐτινος τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο τὸν Ὀκτώβριον, στεγάζει πλήρη ὀκτατάξιον ἀστικὴν σχολὴν ἀρρένων, εἰς τὴν ὁποίαν φοιτῶσι περὶ τοὺς 400 μαθηταί, διδασκόμενοι ὑπὸ 7 διδασκάλων. Ἡ ἐτησία δαπάνη διὰ τὰς σχολὰς τῆς κοινότητος Ἀρτιάκης ἀνέρχεται τὸς 800 ὡς ἕγγιστα λίρας.

Μετὰ περισσῆς χαρᾶς ὄντως παρακολουθοῦμεν τὰς προόδους ταύτας τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος καὶ χαιρετίζομεν εὐφροσύνῳ τὴν ἐν γένει ἐκπαιδευτικὴν κίνησιν ὅλων τῶν κοινοτήτων μας, εὐχόμεθα δὲ ὀλοφύγως ὅπως ἀναφανῶσι νέοι φιλογενεῖς ἄνδρες, οἵτινες νὰ προικίσωσι τὰς ἀπόρους διὰ σχολῶν καὶ ἄλλων εὐαγῶν καθιδρυμάτων.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Μεσονύκτιον . . .
Ἀγγέλων μουσικὴ ἀπαλῶς διαχέεται ἀνά τὴν ἀρωματώδη ἀτμόσφαιραν.
Οὐρανία ἀρμονία πληροῖ τοὺς αἰθέρας . . .
Πνοαὶ μυροβόλοι πανταχόθεν διωδίδονται.
Ἀστέρες ἀπειράριθμοι ἡρέμα ἐν τῷ στερεώματι μαρμαίρουσι.
Τὸ πᾶν ἀποπνέει ἄρωμα ἡδύ, οὐράνιον, θεῖον . . .

Ἀρμονία . . .
Ἐλαφρὸν ἀνέμου φύσημα σείει τὸ φύλλωμα τῶν πενθίμων κυπαρίσσεων, αἵτινες τὴν πρὸς τὸ ἄπειρον ἀναπέμπουσι προσευχὴν.
Μελωδικῶς ἀντηχεῖ τὸ σύμμελὸς τοῦ ρυα-

κίου, κελάρισμα καὶ ὁ ῥόχθος τοῦ χεμάρρου συμπληροῖ τὴν ἀρμονίαν.

Ἡ φύσις ὅλη τόνους μεθυστικούς πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῆς τανίζει.

Φῶς . . .
Ἀνατέλλει ἡ σελήνη φωτίζουσα τὰ πέριξ καὶ τὰς ὑψηλὰς τῶν ὄρεων κορυφὰς.

Οὐδεμίαν οἰκίαν, ἐκτὸς τῆς καλοῦσης τοῦ ποιμένου, ἀνά τὴν πεδιάδα φαίνεται.

Δύο μικρὰ παράθυρα τοῦ λευκοῦ καὶ ἀθώου οἰκήματος φωτίζονται.

Αἴφνης αὐλοῦ ποιμενικοῦ ἀρμονία διακόπτει τὴν σιγὴν τοῦ θανάτου.

Βληχθήματα προβάτων καὶ μηρυθμοὶ βοῶν δηλοῦσι τὴν εἰς τὸν ἑορτισμὸν συμμετοχὴν.

Τὰ ἔμψυχα τὴν πρὸς τὸν Πλάστην αὐτῶν ἀπονέμουσι λατρείαν . . .

Ἀγνή . . .

Τὸ πρὸς τὴν ἀνατολὴν μέρος τοῦ οὐρανοῦ γαλακτοῦται καὶ βαθμηδὸν τὰ ῥόδα τῆς ἡριγενεοῦς αἰγῆς ἀπλοῦνται ἐπὶ τῶν νεφυδρίων.

Τὸ τέως παχὺ τῆς πεδιάδος σκότος ὡς ἐκ μαγείας βαθμηδὸν διαλύεται.

Φωνὴ ἀλέκτορος κηρύττει τὴν κατὰ τῆς νυκτὸς νίκην τῆς ἡμέρας.

Ἀλλὰ τὰ ἀνά τοὺς αἰθέρας αἰωρούμενα νέφη βαθμηδὸν συμπυκνοῦνται καὶ πυκναὶ τολύπαι χιόνος πλῆτουσι.

Πᾶσιππος πέπλος τὴν γῆν ἐνδύει καὶ ἡ γῆ μὲ τὴν λευκὴν τῆς ἀγνότητος περιβολὴν ἐορτάζει τὴν γέννησιν τοῦ λυτρωτοῦ τῆς.

Εἶναι Χριστοῦγεννα.

Α. Γ. ΚΟΥΒΕΡΗΣ

ΟΙΛΓΑΙ ΕΙΔΙΚΡΙΝΕΙΣ ΛΕΞΕΙΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑ
Σ. ΚΟΒΑΤΣΕΒΙΤΣ

Ἡ νεοελληνική ζωγραφική δὲν ἔχει δυστυχῶς νὰ ἐπιδείξῃ ἐνταῦθα πολλὰς ἀντιπροσώπων τοῦ φύλου μας. Λι' αὐτὸ καὶ πολὺ σπανίως μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐντυπωθῶμεν εἰς καλλιτεχνήματα, ὀφειλόμενα εἰς τὸν μαγευτικὸν χρωστῆρα ἀβραῦς γυναικείας χειρὸς.

Καὶ ὅταν ἡ εὐκαιρία αὕτη μᾶς παρουσιάζεται, δὲν θὰ ἦτο ἀσύγνωστος ἐκ μέρους μας ἀδιαφορία πρὸς πᾶν ὅ,τι ὠραῖον καὶ καλόν, εἴαν δὲν ἐσπειρόμεν νὰ ἐπακρηθῶμεν, εἴαν δὲν ἰσπεύδομεν νὰ πειράσθωμεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τὴν ὠραίαν ταύτην καὶ τοσοῦτον σπανίαν διὰ τὴν πόλιν μας καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν ;

Ἐν τούτοις ὀλίγοι, ὀλίγιστοι ἐξ ἡμῶν εἶναι οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν αἴθουσαν τοῦ « Ἑρμοῦ », εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται ἀπὸ τινος

ἐκτεθειμένα τὰ ὀρμηώτερά ἐκ τῶν ἔργων τῆς συμπαθοῦς συμπολιτιδος ζωγράφου δεσποινίδος Στάσας Κοβάτσεβιτς.

Νεωροστικὴ ἀκόμη μὲ σπάνιον καλλιτεχνικὸν πλάντον ἡ δὲ Στάσα Κοβάτσεβιτς ἔχει πρὸ παντὸς τὸ αἶσθημα τοῦ **πραγματισμοῦ** καὶ ἀποδίδει πιστότητα καὶ μὲ τελείαν φυσικότητα γραμμῶν καὶ χρωμάτων πᾶν ὅ,τι βλέπει. Μία ἐπίσκεψίς σας εἰς τὴν ὠραίαν, τὴν θαυμασίαν ἀληθῶς ἐκθεσίν της καὶ θὰ ἴδῃτε ὅποιον πράγματι εὐρὸ καὶ λαμπρὸν μέλλον ἐπιφυλάσσεται εἰς τὴν ὁμογενῆ καλλιτεχνίδα, εἴαν αὕτη ὑποστηριχθῇ σὺν μόνον ἠθικῶς, ἀλλὰ καὶ ὕλικῶς ὑπὸ τῶν φιλοτέχνων καὶ πλουσίων συμπαλιτῶν της, διὰ νὰ δυναθῇ νὰ συνεχίσῃ καὶ ἐν Εὐρώπῃ τὰς σπουδὰς της καὶ καθέξῃ οὕτω βραδύτερον ἐπίζηλον καὶ διασκεπωμένην θέσιν μεταξὺ τῶν Ἑλληνίδων ζωγράφων.

ΙΟΥΛΙΑ Ι. ΚΑΡΑΛΗ

ΜΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΠΟΥ ΠΕΘΑΝΕ

Τὸ παλιὸ τραπέζι.

Παραπεταμένο ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, λησμονημένο παιδί, σάν ὅλα τὰ ἀχρηστιά, σὲ μιὰ γωνιά τῆς μεγάλης αὐλῆς, βρισκότανε ἕνα κοντοῦ καὶ ξεχωριστὸν παλαιοτάτω — τὸ παλιὸ μας τὸ τραπέζι. Δὲν εἶχε παιδιὰ οὔτε σχῆμα, οὔτε χροιά. Ἡ ξεβαμμένης τὰβλες του ἔχουν ξεχωρίσει καὶ σαπιοεῖ στέκεται γυρτὸ μὲ τρία στραβὰ πόδια, ἀκούμβισμένο ο' ἕναν τοῖχο ἀπὸ πάνω εἶχε σκεβρώσει. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς σπιτίλης τοῦ τοῦ ἔχει κάνει ὁ σάρακας, βγαίνοντι καὶ χορτοράκια, καὶ ἀπὸ κάτω του, στῆς γωνίες τῶν ἄρμων, ἡ ἀράχνης ἔχουν ὑφάνει τὸ πανί τους καὶ φαίνεται σάν νὰ κρατῆ μόνον αὐτὸ τὰ ξύλα τῶν ποδιῶν του καὶ δὲν πέφτουν.

Μιά μέρα ἀπ' αὐτές, τὸ μικρότερο παιδί μου ἀπάνω στὴν κουβέντα, γυρίζει καὶ κοιτάζει τὸ παλιὸ τραπέζι καὶ μὲ τὰ χεράκια του στῆς τσιπές τοῦ κοντοῦ ναντικοῦ πανταλονιοῦ του, μού λέγει ἔξαφνα :

— Τί τὸ θέλουμε, μπαμπά, ἐτοῦτο τὸ σιδεράλο ;
Στάθηκα κάμποσες στιγμὲς συλλογισμένος καὶ ἐκύτταζα τὸ παλαιοτάτω μὲ τὸ λυπημένο περυσμὸ ποῦ κοιτάζουμε τὰ λείφρανα. Καὶ ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴν σαπίλα του, ἀπὸ τῆς κορυφῆς του, ἀπὸ

τῆς χονδρῆς του ἀραμιάς, ἐνόμισα πὸς ἴβλεπα νὰ βγαίνῃ μιὰ-μιὰ ἡ ψυχὴ τῶν περασμένων εὐτυχῶν ποῦ ἦταν ἐνομιμένες μ' ἐκεῖνο τὸ σιδεράλο.

... Ἦταν τὸ οἰκογενειακὸ μας τὸ τραπέζι. Τὸ μεγάλο ποῦ μού φαινόταν μιὰ φορὰ! Γύρω σ' αὐτὸ, σάν γύρω στὸ βωμὸ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ἡ ζωὴ, ἡ καλὴ ζωὴ τῶν παιδικῶν μας χρόνων, μᾶς ἐμάζωνε καὶ μᾶς ἐθέρμενε. Εἶδα ζωηρῶς ἀκόμη, τὸ τραπέζι μας γεμάτο ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους τοῦ σπιτιοῦ μας! Τὸν παπποῦ ποῦ ἀγωνίζετο νὰ φῆ χωρὶς δόντια, τὴν κυρῶλα, ποῦ τὴν πειράζαμε, καὶ ἐκείνη γελοῖσε μὲ ἀγαθότητα, τὸν πατέρα, μὲ τὰ μεγάλα του τὰ γένεια νὰ τὰ σηκώνῃ καὶ νὰ στηριχθῇ μὲ σοβαρότητα τὴν περσὴν στὸ λαμῖο του, τὴ μητέρα, ὀρθὴ νὰ μᾶς μοιράζῃ μὲ δικαιοσύνη καὶ μὲ ἔννοιαν τὸ φαγί, τ' ἀδελφια, νὰ περιμένουν καθένα τὴ σειρά τους, τὴ δεσποινίδα, τὴν ὑπηρετριά, νὰ μὴν προσβῆθῃ καὶ νὰ τὴν μαλῶνῃ ἢ μητέρα μας, τὸν Ἐρνάνη, τὸ σκυλί μας, νὰ σκουρῶναι τὸ χέρι τοῦ παπποῦ τὴ στιγμή ποῦ ἐσηκωνε τὸ πατήρι νὰ εὐχηθῇ, καὶ ὕστερον, κάθε μεγάλη εορτὴ, Χριστουγέννα καὶ Πάσχα, ὁ πατέρας νὰ ψαλλῇ τὸ τραγούδι τῆς ἡμέρας καὶ ὁ παπποῦς νὰ τοῦ κρατῇ τὸ ἴσιο μὲ τὴ χονδρῆ καὶ τὴ βραχνὴ φωνὴ του...

Πόσες τέτοιες χροιάτικες ἡμέρες περᾶσαν ἀπὸ τότε... χαρμόσυνες ἡμέρες γύρω σ' ἐκεῖνο τὸ τραπέζι ποῦ μᾶς ἐμάζωνε καὶ μᾶς ἐθέρμενε, ποῦ ἦτο καὶ αὐτὸ ἀκράτο σάν τὴν οἰκογενειακὴ μας εὐτυχία, περιουσιμὸν, πάντοτε ντυμένο, στολι-

μένο μὲ τὴ χιονιὰ φορεσιά του! Πόσα γέλια, πόσες εὐχές, πόσες χαρὲς ἀνθίσταν ἐπάνω του!

Ἔπειτα, λίγο-λίγο, ἡ λύπη, ἡ κακίστρα, ποῦ πορμιμονεῖ ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴν ἀνίστατη χαρὰ, ἄρχισε νὰ κρεμᾶσῃ σιγά-σιγά τὴν εὐτυχία καὶ νὰ τραβῆ μιὰ-μιὰ τῆς ζωῆς ἀπὸ τὸ τραπέζι. ἔτσι ἀδειασε ἡ θέσι τοῦ παπποῦ, τῆς κυρῶλας, τῆς μητέρας, τοῦ πατέρα, ὅλων τῶν μεγάλων μας ἀγαπημένων ποῦ ἀπέθαναν. Τὸ τραπέζι δὲν ἦταν πια γεμάτο, οὔτε πια χαρμόσυνο φαινότανε σάν νὰ πενθῶσε καὶ αὐτὸ τοὺς χαμένους τοῦ συντρόφους. Ὑστερὰ ὁ κόσμος ἐτρόβηξε στὴν ἀνεμοζάλη του καὶ ἔπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ποῦ ἔχαν ἀπομείνει καὶ τὸ τραπέζι ὀρφάνεψε ἀπὸ ὅλους. Οἱ γέροι ἐχάθησαν τὰ παιδιά ἔφεραν ἄλλα παιδιά, ἡ νέα ζωὴ ἦλθε στὴ θέσι τῆς γρηῆς καὶ ἔδωξε μαζί μὲ ὅλα τὰ παλιὰ καὶ τὸ τραπέζι, καὶ τὸ πεταξε, ἀχρηστίο σιδεράλο, σὲ κείνη τὴ γωνιά ποῦ τῶρριζε νεκρὸ τὸ σιδεράκι τοῦ παιδιοῦ μου...

Τὸ παιδί μ' ἐκύτταζε μὲ ἀπορίαν ποῦ ἔβλεπα μὲ τέτοιαν λυπημένην σιαπὴν ἐκεῖνο τὸ παλιόπρασιν. Δὲν τὸν εἶπα τίποτε ἀναστρέφαζα μόνον, τὸ πῆρ' ἀπὸ τὸ χεράκι καὶ ἔφυγα ἀπὸ τὸ λυπηρὸ θεαμα ἐκείνης τῆς ἀναμνήσεως ποῦ πέθανεν ἐμπρὸς μου. Δὲν ἠθίλα νὰ μάθῃ ὅτι τὰ ὠραία πράγματα φεύγουν μὴ μὲρ' ἀπ' τὸν κόσμον καὶ ἡ εὐτυχία πεθαίνει.

* * * ΦΑΝΑΡΙΩΤΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΦΑΝΑΡΙΩΤΑΣ * * *

ΜΠΕΡΘΕΝ της θύρας του παλαιωθέντος οίκου της εν Φαναρίω Λέσχης, της σεμνυνομένης επ' όνόματι της των Μουσών μητρος, ανεστηλώθη, κατά το 1905 νομίζω, έτος ιδρύσεως αυτής το 1864. Το δ λάθος τούτου την διόρθωσιν εγκαίρως υπέβαλον, εις ότα μὲν ακουόντων λαλήσας, άλλ' εζών επί τινα χρόνον έτι το ψευδές έτος της συστάσεως ανεστηλωμένον. Ίσως ή «Μνημοσύνη», εις το θήλυ φύλον ανήκουσα, και, κατά τας ούκ αγαθὰς των γλωσσών, μιμουμένη τας όμοφύλους, ήθέλησε να κρύψη ήνω της ήλικίας έτη εις τους παραπορευόμενους την μεγάλην όδον Φαναρίου, ενή εις τὰ μέλη αυτής ανήγγελλε τῷ 1907 ότι εισήλθεν εις το τεσσαρακοστόν έκτον. Ούτως, οι το ψευδές έτος εγγράψαντες διδάσκουσι με λαμπρως το μὲν ότι οι την ζωσαν γενεάν αποτελοῦντες αποφεύγουσι τον κόπον της εξερευνησεως του βίου των δύο προδ' ήμων γενεών, τὸ δέ, ότι λόγος τις περι των γενεών τούτων θέλει αναγνωσθῆ μετά τινος περιεργίας, εις τὴν μετ' ευχαριστήσεως. Ο λόγος έχει θέμα φαναριωτικὰς αναμνήσεις, επαναγούσας εις την μνήμην ήμων τὰς κατά τὰς τρεις, ὧν εμνήσθη, γενεάς, εκείνας εθλον οὖν, ὧν οι μὲν εὐμέν υιοί και θυγατέρες, οι δέ εγγονοί.

Η λέξις φαναριώτης, ή δηλοῦσα τον κάτοικον της συνοικίας ήμων, κατήντησε να σημαίνει και τον πολιτικόν ανδρα του μετά την άλωσιν βίου του Γένους, τον ύπουργίας εις το τουρκικόν κράτος παρασχόντα και εζηθεν εκδουλεύσεις εις την Εκκλησίαν, τον εκπροσωποῦντα κατά τους κάτω χρόνους την ακτοκρατίαν του πνεύματος και της καρδίας και του πλούτου. Βεβαίως οι πάλαι φαναριῶται οὐδέποτε διέκριναν έαυτους διά του όνόματος τούτου «φαναριώτης» υπό ξένων κατασκευασθέντος προς φανέρωσιν πολιτικοῦ ή διπλωματικοῦ συστήματος ελλήνων, υπηρετησάντων μὲν τῷ κράτει και τῇ Εκκλησίᾳ ήμων ἀπὸ ἀλώσεως, ακμασάντων δέ κυρίως ἀπὸ των μέσων της ΙΖ' εκατονταετηρίδος μέχρι των αρχῶν της παρελθούσης, δηλαδ' ήμερι τοῦ 1821.

Εις τὰς αρχὰς της παρελθούσης ΙΘ' και κατά τὰ μέσα της τρίτης αυτής εικοσαετηρίδος οι ήμετεροι λόγιοι και οι ξένοι κατεσκεύασαν την πλάκα την επιταφίαν εις την παλαιάν φαναριωτικὴν ἀριστοκρατίαν. Ο μακαρίτης Ιακωβάκης Ρίζος ο Νερουλός, εν τῇ κατά το 1826 εν Γενεύῃ της Ελβετίας εκδοθείσα γαλλιστί «Ιστορία των γραμμάτων

παρά τοις νεωτέροις ἔλλησι», μεταφρασθείσα δ' εις την ελληνικὴν ὑπὸ της κυρίας Ολυμπίας Ι. Ν. Ἀβδοῦ, θρηνεῖ μετὰ πασῶν των γενναίων καρδιῶν την τύχην του άνθου, τούτου του ελληνικοῦ εθνους, ως αυτολεξει λέγει, ιστάμενος δ' ανώπιον του τάφου αυτών, αρκετόν κρίνει να εἶπη και αυτός προς τους τολμῶντας ενίστα να συκοφαντῶσι τους φαναριώτας το (του Casimir Delavigne)

«Ils ne sont plus : Laissez en paix leur cendre.
L'art d'indignes elamours ses braves outragés
à se justifier n'ont pas voulu descendre ;
mais leur frèpas les a vengés ;
Ils sont tous morts pour vous défendre.»

Και εδιδάχθημεν εκτοτε ότι εσδέσθη ο φανός εκείνος της εκκλησιαστικής ολκάδος, ως ο αειμνηστός μου διδάσκαλος Ευστάθιος ο Κλεόβουλος εν τῷ εις τον Νικόλαον Ἀριστάρχην μνημοσύνη ελεγε, θρηνῶν την εις την αιωνιότητα μετάδασιν ολοκλήρου συνόλου οικογενειῶν, του φαναριωτικοῦ εθλον οὖν επιφανούς συστήματος, ή κοινωνίας, ως άλλοτε εγραφα, μή παραδεχόμενος ὑπαρξιν διπλωματικής σχολῆς, ούτως εἶπεν, την απετέλουν προ του 1821 ολίγοι τινές οικογένειαι. Εκηρύχθησαν επιφανείς αυται, άλλ' ὄφειλον το κλέος αυτών πρώτον εις το Πατριαρχεῖον, παρ' ὃ διέμενον, εν ὃ εἰργάζοντο, ως ὑπάλληλοι, ως ὄφφικιάλοι, ως διδάσκαλοι, δεύτερον εις την τουρκικὴν κυβέρνησιν, της εγένοντο των ανωτάτων ὑπαλλήλων. Βεβαίως ήσαν λόγιοι, σπουδάζοντες την ελληνικὴν, καθὸ ἔλληνες, εκμανθάνοντες την τότε πάγκοινον και λαλουμένην ὑπὸ πάντων εν Ἀνατολῇ ἰταλικὴν γλωσσάν, την τουρκικὴν, ως επί το πλείστον την αραβικὴν και την περσικὴν, την βλαχικὴν, πάσας ἕνεκα συμφερόντων ὀλιγῶν.

Τίνα είχαν ἕτερα συστατικά, δημοφοροῦντα την χαρτίνην ἀθανασίαν εις πάντας τούτους και τὰς σὺν αυτοῖς πάσας : — Καταγωγὴν : Πόθεν εἶλον την του γένους σειράν ; Εξ ελλήνων της Ἠπειρου, της Μικρασίας, του Πόντου, της Κωνσταντινουπόλεως και εις εξ Αἰγαίου Πελάγους, οι δέ γενάρχει τούτων ήσαν ειδὸς τι μικρεμπορίων, αποχειροδιώτων ανθρώπων, και τινες διδάσκαλοι προβαίνοντες δ' ἀπὸ ἰσχύος εις ἰσχύον και εις πλούτον, ὃν έπρεπε να αποκρύπτωσιν εκ φόβου

των κρατούντων, ενδυναμούμενοι διά δεσμών ἀγχιστείας μετὰ οικογενειῶν επίσης ἀναδειχθεισῶν κατά τον αὐτόν τρόπον και διά των αυτών μέσων, εζήτουν κατοπί να αποδείξωσιν έαυτους εἰς επιφανῶν βυζαντινῶν οίκων καταγομένους οι Ἰψηλάνται κατήντησαν να φανώσιν ότι κατήγοντο εκ Σιφιλίνων, οι Μουσελίμηδες εκ Κομνηνῶν, οι Μαυρογένιδες εκ του περικλεοῦς οίκου του Μοραζίνου της Βενετίας, οι Αριστάρχαι εκ του αυτοκρατορικοῦ οίκου του Τζιμισκη, οι Ραγκαβῆδες ἀπὸ του αυτοκρατορικοῦ επίσης οίκου του Μεγαλῆ Κουρπαλάτου του Ραγκαβῆ και τὰ γενεαλογικὰ δένδρα, ε παρουσιάζον, διακρίνοντο διά τὰ τρισμέγιστα χάσματα ἀπὸ της Θ' ή της Γ' μέχρι της ΙΗ' εκατονταετηρίδος!!

Πάντα τὰ ἐγκώμια, ἅτινα ἐπλεξαν εις αυτούς ήμετεροι τινες ή ξένοι συγγραφαι, εις ἰν υπερνέφελα, διότι ήσαν άνθρωποι, φοροῦντες μὲν τον αὐτόν δερμάτινον χιτώνα των ανθρωπίνων ἀδυναμιῶν, ὃν οι ἀπὸ Ἀδάμ και Εὔας, εὐάλωτοι δ' εις δολερὰς εισηγήσεις ὄψεως ή Σειρηνός τινος, ως οι ἀπὸ Δευκαλίωνος και Πόρρας. Ὡς εγραφα και άλλοτε, νεώτερος ὢν, ειχον μὲν εὐσεδειάν τινα, άλλ' ἰδέαν εὐσεδειας ἀτελή, ὁμοιάζουσαν τῇ τριαύτῃ παλαιότερων ελλήνων ἀρετῇ, καθ' ἣν πᾶν ἐγκλημα ἠδύνατο να εξαγνισθῆ ή ἰδρυσις μοναστηρίων, ὄχι σχολείων, ή οἰκοδομή ναῶν και θωρακαί τινες ἱερῶν ἀμφίων και σκευῶν. Τὰς πρὸς την Εκκλησίαν ὑπηρεσίας ἀμαυροῦσιν αἱ χρηματικαί εις αυτούς χορηγίαι, αναγκαστικαί τε και προαιρετικαί, πατριαρχῶν, αρχιερέων, και ηγουμένων μονῶν, τὰς ὑπηρεσίας δὲ ταύτας ἀνεξωπύρει διαρκῶς ή παραχώρησις εις αυτούς μοναστηρίων και ἐπαρχιῶν εκκλησιαστικῶν, χορηγουμένων ὑπὸ της Μ. Εκκλησίας. Ὡς εδιδεν εις ἕκαστον ἀληθινόν «ἀρπαλῆκ» πρὸς το κράτος των μετὰ τον Μωάμεθ Φατῆ σουλτάνων παρεῖχον εκδουλεύσεις μετὰ ζήλου και πίστεως ἀμειβομένης διά της εις τους ηγεμονικοῦς θρόνους Μολδαυίας και Βλαχίας ἀνυψώσεως, ἀπὸ της θέσεως του Μ. διερμηγέως και ἀπαξ ἀπὸ της θέσεως διερμηγέως του στόλου.

Περὶ αυτούς εδημιουργοῦντο νέοι «λογάδες του Γένους», διότι, κατά καθήκον, ἕκαστος ἐπρόντιζε να ἀνάδειξη τους ἰδίους συγγενεῖς ἔξοχα μέλη της ελληνικής κοινωνίας. Εἰς ἀλληλογραφίαν τινά διά στίχων καλλίστων μεταξὺ Δράκου Σούτσου Μ. λογοθέτου και Κωνσταντίνου Καρατζᾶ Μ. ποστελνίκου εὐχῆ τις παρενέφεται, παρέχουσα πιστὴν εις ἡμᾶς εἰκόνα των πόθων και των ὀνείρων των

* (σελ. 112 ἑλλην. μεταφράσεως).

περὶ τοὺς ἡγεμόνας διαμενόντων. Ὁ στιχουργὸς εὐχεται «ζωὴν μόν' μετ' εὐτυχίας—παρὰ χάριτος τῆς θείας—νάχ' ὁ ὑψηλότατός μας—ὁ αὐθέντης ὁ δικός μας—Κωνσταντῖνος βοεβόδας—κ' ὑπὸ τοὺς ἐκλάμπρους πόδας—νά πατῆ τοὺς πολεμίους κλπ.—Νά κρατῆ πάντα εὐθέως—μέχρι γήρατος βαθέος—οἶακας Οὐγκροδλαχίας—μετὰ πάσης εὐτυχίας.—**Ἡ ἐξ Ὑψους βοήθεια—καὶ ἡ δύναμις ἡ θεία—πάντοτε νά τὸν ὑψώσῃ—καὶ νά τὸν ἐνδυναμόσῃ—γιὰ νά ἀναστήσῃ καὶ ἄλλα—σπήτια μικρὰ, μεγάλᾳ.**» Καὶ κατ' ὀλίγον οὕτω καὶ βαθμηδὸν ἐμορφοῦντο τάξεις ὑπαλλήλων παρ' αὐτοῖς, διδασκάλων καὶ γραμματέων, οἵτινες ἐφρόντιζον βέβαια «γιὰ νά ἀναστήσουν καὶ ἄλλα—σπήτια μικρὰ, μεγάλᾳ». Καὶ ἐμορφώθη παρεμβολή τις τοιαύτη ἐξόχων ἀνθρώπων, θαυμαστῶν διὰ τὴν ποικίλην ἀλληλεγγύην, ἣν διέσπασεν ὁ μετὰ τὰ μέσα τῆς III' ἑκατονταετηρίδος προβαλὼν ἐπὶ τῆς σκηνῆς περιδότης Νικόλαος ὁ Μαυρογένης, ὁ μέχρι τοῦ βαθμοῦ σερβάρ-ἐκρέμ, ἀρχιστρατήγου δῆλον οὖν, ἀναβάς. Ἡ μεγάλη «φάλαγξ αὐτῆ τῆς ἐλληνογενεοῦς ἢ ἐλληνοδιθάκτου ἀριστοκρατίας», ἣν ἐπ' ἀμύωνος ἱεροκλήρουξ σοφὸς ἐκήρυξεν ὄλην ἔχουσαν «λεπτότητα καὶ ἐμβρόθεια καὶ πλοῦτον καὶ ἰσχὺν καὶ φιλόκαλον μεγαλοφροσύνην, δι' ἣς ἐπεβάλλετο—ἡ φάλαγξ αὐτῆ, ἐφρόντιζε περὶ τῆς διαρκοῦς ἀκμῆς ἱορισμένων οἰκογενειῶν ἐξ αἰσθήματος αὐτοσυντηρησίας, ὡς ἤθελε πράξει τραπεζιτικὸς καὶ ἐμπορικὸς ὄμιλος, ποθῶν 'να μὴ ἐκφύγῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος, εἴπερ ἐξέφευγεν ἡ λεπτότης καὶ ἡ ἐμβρόθεια.

Ἐσκέπτοντο πρότερον, πρὶν τοῦ Παναγιώτου Νικοσίου, καὶ κατόπιν, ἐσκέπτοντο οὕτω τὴν κερδαλεόφρονα πορείαν ἔδει 'ν' ἀκολουθήσωσιν. Ἀπὸ δὲ τῶν μέσων ἤδη τῆς III' ἑκατονταετηρίδος, οὗ ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀνῆλθεν ὁ ἐκ Καρατζάδων Ἰωαννίκιος ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ ἐκ Χαντζερήδων ἔλκων τὸ γένος Σαμουήλ ὁ ἀπὸ Δέρκων, εὐρίσκωμεν ἕνα Καλλιμάχη ἡγεμόνα ἐν Βλαχία καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μητροπολίτην Οὐγκροδλαχίας ἢ παρ' αὐτοῦ γενόμενον, Μαυροκορδάτον δὲ τινα καὶ Μουρούζην διακόνους τοῦ Πατριαρχείου, Σαμουρκάσην τινὰ ἀρχιερέα Χίου, Μπαλασάκη τὸν Μακάριον Δέρκων μητροπολίτην καὶ, μετὰ ποικίλας ἰσως τύχας, τὸν πρώην πατριαρχικὸν διάκονον Μαυροκορδάτον Ἱερειῖαν μητροπολίτην Χαλκηδόνος καὶ οἱ συνεργαζόμενοι μετ' αὐτῶν προεγυμνάζοντο ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐλῇ εἰς τὴν τέχνην ἢ πανουργίαν τῆς διοικήσεως ἐπαρχικῶν, διότι ἐπεζήτησαν 'να μεταδώσι μετὰ τίνος ἡγεμόνος εἰς τὴν Βλαχίαν ἢ τὴν Μολδαυίαν, ὡς ὑπάλληλοι τῶν παραδουναβίων ἐκείνων κρατῶν, ἵνα ζήσωσιν ἐν εὐμαρείᾳ κατόπιν αὐτοῖ τε καὶ αἱ οἰκογένεαι αὐτῶν.

Τοιοῦτόν τινα λοιπὸν ἀντιλαμβάνομαι καὶ πιστεύω γενόμενον τὸν ὄμιλον τῶν Φαναριωτῶν, ὑπαλλήλων τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἡγεμόνων Βλαχίας ἢ Μολδαυίας, ἄποργων ἢ ἀντιπροσώπων, ἦτοι καπουκεχαγιάδων αὐτῶν ἐν Κωνσταντινοπόλει, πάντων ὀλιγῶς ὑποστηριζομένων ὑπὸ τραπεζιτῶν πλουσιωτάτων, οἷος ὁ Δημητράκης Σκαναβῆς, ὁ ἐκ Χίου, ὁ Πετράκης ταραπχανετζῆς ὁ ἐκ Καισαρείας, ἢ ὑποβασταζομένων ὑπὸ πλουσιῶν ἐμπόρων ἀπολαυόντων τῆς τῶν μεγιστάνων φιλίας,

οἷος ἦν ὁ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς III' ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας Μανουήλ Ἰψηλάντης, ἀρχηγούναρχος, ἀναδειχθεὶς εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶν τὸν ἐκ Σκουταρίου, διόσκαλον αὐτοῦ, νομίζω, γενόμενον, οἷοι ἦσαν συγχρόνως σχεδὸν οἱ Ἰβουκῆδες, συγγενεῖς τῶν Μαυροκορδάτων, οἱ Ράζοι, συγγενεῖς τῶν Κατακουζηνῶν.

Διότι μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν φαναριωτῶν διεκρίνοντο καὶ ἱατροὶ καὶ διδασκαλοὶ, ὡς πάντες οἱ τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας, καὶ ἔμποροι, κυρίως ἐκ Χίου καὶ Μικρῆς Ἀσίας, εἰς δὲ τοὺτους πάντας ἀνήκει τὸ ὄνομα «φαναριώτης», καίτοι διέμενον οὐχὶ πάντοτε πάντες ἐν τῇ κυρίῳ Φαναρίῳ ὁ Νικοῦσιος ἐκάθητο παρὰ τῇ Σιναϊτικῇ Μετοχίῳ, οἱ Ραγκαβῆδες, ὡς ἤκουσαμεν ἀπὸ στόματος αὐτοῦ τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Ρίζου Ραγκαβῆ, πλησίον τοῦ σημερινοῦ οἴκου τῆς λέσχης «Μνημοσύνης», ἕτεροί τινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὸ γῆρας, ἐν Θεραπειᾷ καὶ Ξηροκρήνῃ, ἐνῶ κατὰ τὴν IV' ἑκατονταετηρίδα οἱ τοσοῦτον ἐπιφανεῖς διὰ τὰς μετὰ πατριαρχίαν καὶ μετὰ τῆς Ὑψ. Πόλης σχέσεις αὐτῶν Κατακουζηνοὶ, δύο μεγάλους κλάδους ἀποτελοῦντες, ἐκάθητο οἱ μὲν ἐν Μουχλίῳ, ὅπου τὸ ἀληθινὸν τῶν βυζαντινῶν χρόνων Φανάρι ἢ τοποθεσία «τοῦ Φανάρ», κεκτημένοι καὶ μετὰ σπρεπείστατον οἶκον, ὅπου τὸ νῦν Ἰωαννικίον παρεναγωγεῖον, οἱ δὲ ἐν Γαλατᾷ καὶ συγχρόνως τοῖς Καντακουζηνοῖς οἱ ἀπὸ Καραμανιωτῶν Καρατζάδες, οἱ πρώτοι γνωστοὶ πρὸ τριακοσίων πενήντα ἐτῶν ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ, μέλη δὴλα δὴ τοῦ τότε Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, διέμενον βεβαίως ἐν Ἰαμναθίᾳ, διότι ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος ἐκαλεῖτο Καραμανία ἢ τῶν Καραμανιωτῶν, ὅπου μάλιστα μέχρι τοῦ 1830, καθὼς καὶ ἐν Ἐξοικονίῳ ἢ ἐν ἑτέροις συνοικίαις τῆς Κωνσταντινοπόλεως ὁμιλοῦμένη ἑλληνικὴ ἦν ἀκατανόητος.

Πολλὰ ἠδυνάμην 'να εἶπω, ἀλλὰ πρέπει 'να συστειλῶ τὰ ἰστία τοῦ λόγου ὡς πρὸς τὴν παρούσαν εἰσαγωγὴν, καίτοι καὶ αὕτη ἐπρεπε 'να ἐκταθῆ καθὼς καὶ σύνολος ὁ λόγος ὁ κατόπιν' ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι τὴν ἐρώτησιν, οἶονεὶ κέντρον τῆς παρούσης μου διατριβῆς: Διὰ τί μετὰ τὰ εἴκοσι πρῶτα ἔτη τῆς IV' ἑκατονταετηρίδος, διὰ τί μετὰ τὸ 1821 πρέπει 'να εἴπωμεν οὕτω ἐσοδῶν ὁ φανὸς ἐκεῖνος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκλάσεως; Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία ἦν ἡ χαρηγοῦσα τὸ ἔλαϊον εἰς τὸν φανὸν ἐκεῖνον ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀλώσεως, ἢ θερμίζουσα καὶ θάλλουσα αὐτόν, ἢ δανειζουσα εἰς αὐτόν μικρὰς φωτὸς ἀκτῖνας ἐκ τοῦ ἰδίου φωτός. Καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐποῦσεν ἐκὐτὴν καὶ τὰ διαπρέποντα γνώσεις, πλοῦτος, καὶ εὐσεβεῖς τέκνα αὐτῆς. Ἡ τουρκικὴ κυβερνήσις τοὺς διακρινόμενους ἐπὶ παιδείᾳ καὶ γνώσει γλωσσῶν, ἐπ' ἐμβρόθεια καὶ δεξιότητι περὶ διεξαγωγῆν ὑποθέσεων, προῆγε πάντοτε καὶ ἐτίμα. Οἱ δὲ μεταλόφρονες σουλτάνοι καὶ πραγματικῶς ἐδόξαζον, εὐνοίαν χαρηγοῦντες αὐτοῖς, ἦν οὔτε εἰ πρὸ τῆς III' ἑκατονταετηρίδος εἶδον, οὔτε ἡμεῖς βλέπομεν. Ποῖον λοιπὸν ὑπῆρχεν ἐμπόδιον πρὸς παραγωγὴν καὶ πρὸς ἀνάδειξιν νέων οἴκων, ὅσους ἠδύνατο 'ν' ἀποδείξωσιν ἐπιφανεῖς ἢ παιδεύσει, ἢ ποικίλη ἀνάπτυξις, τὰ αἰσθητά, ἢ διοικητικὴ ἐμπειρία, ἢ πίστις πρὸς τὸ κράτος ὑπηρεσία; Ἡ μήτοις ἐπαύσατο ἡ ἑλληνικὴ γῆ κατὰ τὸ

τοῦ Φιλίππος ἀφειδῶς ἀνθρωπογονοῦσα φύτον οὐράνιον καὶ βλάστημα θεῖον, ἡκριθόμενον ἀποτικτεῦσα λογισμόν, οἰκειούμενον ἐπιστήμη;» Αὐτοὶ οὗτοι οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ πάπποι εἰσὶν οἱ τῶν προηγηθέντων ἢ συγγενεῖς, ἀλλ' εἰσὶν Ἕλληνας, ὅμοιοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας φαναριώτας.

Καὶ διὰ τί καταλείπουσιν ἔξω τῆς σκηνῆς τοσαύτας ἐπιφανεῖς οἰκογενεάς, ἀναδειχθεῖσας μετὰ τὴν πρώτην εἰκοσαετίαν τῆς παρελθούσης III' ἑκατονταετηρίδος; Ὁ γὰρ δὴ μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν; Διότι ἀπέσεισαν τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὴν διοίκησιν ἡμῶν αἱ παρὰ τὸν Δουναβίον ἡγεμονίαι; Ἄλλ' ἔχομεν ἀπὸ τοῦ 1832 τὴν Σάμου καὶ ἀνεδείχθησαν ἐν αὐτῇ ἡγεμόνες, μετὰ τὸν μακρόθεν διοικούντα φαναριώτην Στεφανάκη βέην Βογορίδην τὸν ἐκ βουλγάρων καταγόμενον, ὁ Μιλτιάδης Ἀριστάρχης, ὁ Παῦλος καὶ Στέφ. Μουσοβρός, ὁ Κωνστ. Ἀδοσίδης, ὁ Κωνσταντῖνος Φωτιάδης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆς, ἵνα περιορισθῶμεν εἰς τοὺς τὴν τοῦ κόσμου τοῦτου λιπόντας σκηνῆν, μνήμην λιπόντες εἰς τοὺς ἐπιγενομένους διοικητικῆς ἐμπειρίας καὶ δεξιότητος καὶ τὴν νῆσον ἀγαπήσαντες, ὡς ἠγάπησε λαμπρῶς ὁ ἐκ τῶν τελευταίων ἡγεμόνων Ἀλέξανδρος ὁ Μαυρογένης, ἐμπρακτον τεκμήριον τῆς στοργῆς αὐτοῦ τιτύτης ἀναστήσας τὴν ἐπώνυμον ἐπαγγελματικὴν τῆς Σάμου σχολὴν. Καὶ ἐν ἡ ἡγεμονίᾳ τῆς Σάμου φαίνεται ἀνδρῶν ἀρετὴν οὐχὶ ὀλίγων ἀναδεικνύουσα, ἢ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους αὐτῆς εὐνοία τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως παρέδωκεν εἰς ὁμογενεῖς ἡμῶν ὄχι ὀλίγους ὑψηλὰς θέσεις, τεκμηριούσας μὲν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνην αὐτῆς καὶ εὐμένειαν, τεκμηριωσάσας δὲ τὴν πρὸς τὸν θρόνον τῶν σουλτάνων πίστιν, τὴν περνοίαν καὶ τὴν πολιτικὴν ἐμπειρίαν καὶ σύνεσιν τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἑβδομήντα ἔτη πρεσβυτῶν τῆς Ὑψ. Πόλης ἐν Λονδίῳ, Βερολίῳ, Πετροπόλει, Ἀθήναις, Ρώμῃ, Οὐασινγκτόνῳ καὶ Στοκχόλμῃ καὶ Βρυξέλλαις, τοῦ Κωνσταντῖνου Μουσοῦρου καὶ τοῦ Κωνσταντῖνου Ἀνθοπούλου, τοῦ Ἰωάννου Ἀριστάρχου καὶ τοῦ Ἰωάννου Καλλιμάχη, τοῦ Ἰωάννου Φωτιάδου καὶ τοῦ Γρηγορίου Ἀριστάρχου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἀλεξ. Μαυρογένους καὶ τοῦ Καρατζά, καὶ τοῦ Στεφάνου Κωνστ. Καραθεοδωρῆ, ἐνῶ πρὸ ἐννεμήντα ἐτῶν διέπρεπον ἐν Βιέννῃ ὡς πρεσβυτῆς τῆς Ὑψ. Πόλης ὁ Ἰωάννης Μουσογένης. Καὶ πρέπει 'να νομίζωμεν λοιπὸν τὸ ἀξίωμα ἡγεμόνος Βλαχίας καὶ Μολδαυίας: ἔσοχώτερον τοῦ ἀξιώματος τοῦ πρεσβυτοῦ παρ' αὐταῖς εὐρωπαϊκαῖς: Ἀρὰ γε παρὰ τὴν ἰστρον δύνατα: νά διακριθῆ τις, ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ, οὐχὶ δ' ἐν Βερολίῳ καὶ Ρώμῃ καὶ Λονδίῳ; Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ 1821 διεκρίθησαν ὡς ἀνώτεροι ἀφρικιάλοι ἢ ἀντιπρόσωποι τῶν παριστινῶν ἡγεμονιῶν Ἕλληνας ἐν Φαναρίῳ, κατήμενοι, οἷοι ὁ Νικόλαος Ἀριστάρχης, ὁ Σπητήριος Καλλιᾶδης, ὁ Ἀλέξανδρος Φωτιάδης, ὁ Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος, ὁ Νικόλαος Λογιάδης ὁ ἀρχιδιδάσκαλος τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας, οἱ Παλλάδαι καὶ ἄλλοι τινες, ἦν περιττὸν 'ν' ἀναφέρω τὰ ὀνόματα.

(τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

Η ΜΥΙΑ

Ἀνέκαθεν οἱ ἄνθρωποι ἐθεώρουν τὴν μυϊαν ὡς τὸ χειρίστον τῶν ἐντόμων, ἐκείνη, τὸ ὅλοισιν ταραττεῖ περισσότερο τὴν ζωὴν μας.

Αὐτὴ ἡ ἀπέχθεια δὲν εἶρε ποτὶ ἴσῳ εἰς τὴν ψυχὴν μου· ἐθεώρουν τὸ ἐντομὸν τοῦτο ὡς ὅλα τὰ ἄλλα ζῶα καὶ πολλάκις μάλιστα ἐφιλονίκησα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄν ἡ μυία ξητέι τὴν συντροφίαν μας, οὐδὲν κακὸν διέβλεπον εἰς τοῦτο, πρὸ πάντων δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀνέγνωσα τὰς σχετικὰς μελέτας, τὰς ὁποίας Ἄγγλος σοφὸς εἶχε κίμει πρὸ 41) καὶ ἐπέκεινα ἐτών.

Ἦτο κοινῶς παραδεδεγμένον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅτι τρία ὄντα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον διέρχονται τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου των καλλωπιζόμενα: ἡ γάτα, ἡ μυία καὶ ἡ γυνή.

Ἄλλὰ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν γαλῆν, οἱ φυσικοὶ ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ θεωρία αὕτη δὲν ἦτο ἀληθής, διότι, ἂν ἡ γαλῆ ἐπιμόνωσ φέρῃ τὰ πέλματά της διπλωμένα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὰλλα μέρη τοῦ σώματός της, τοῦτο προέρχεται κατὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ καιροῦ.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ δέμα τῆς γαλῆς εἶναι πολὺ καλὸς ἀγωγὸς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ· κατὰ τὴν θύελλαν λοιπὸν καὶ ὀρισμένας τινὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθ' ἣς ὁ ἀτμοσφαιρικός ἠλεκτρισμὸς αὐξάνει, τὸ τρίχωμα τῆς γαλῆς ὀρθοῦται καὶ προσενεῖ εἰς αὐτὴν κνισμὸν, τὸν ὁποῖον διὰ τὴν καταπραῦνη μεταχειρίζεται τὸν σιελὸν της, ὅστις εἶναι κακὸς ἀγωγὸς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Κατὰ συνέπειαν, ὅχι ἐκ καλλωπισμοῦ, ἀλλὰ πρὸς ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ ἐκείνου ἡ γαλῆ συχνολύνεται.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μυϊαν, ὁ σοφὸς Ἄγγλος φυσικός, ὅστις τὴν ἐμελέτησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, διεπίστωσεν ὅτι, ἐπειδὴ αὕτη συχνάζει εἰς ἀκάθαρτα μέρη, ὑπερφορτῶνεται ἀπὸ ἀπειρίαν μικροοργανισμῶν ἕνεκα τῶν πύλλων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ σῶμά της καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν πτερυγῶν, ἀπὸ τοὺς μικροοργανισμοὺς δὲ αὐτοὺς ζητεῖ ν' ἀπαλλαγῇ διὰ τῶν ποδῶν της, τοὺς ὁποῖους περιφέρει συχνὰ εἰς τὸ σῶμά της.

Οἱ πόδες τῆς μυϊας συνάγουσιν ἀπὸ τὸ σῶμά της τοὺς μικροοργανισμοὺς τοῦτους καὶ τοὺς φέρουσι πρὸ τῆς προσοκίδας της, ἥτις τοὺς εἰσπνέει. Ὡστε ὅλαι αἱ φροντίδες τῆς μυϊας δὲν σκοποῦσι τὸν καλλωπισμὸν αὐτῆς, ἀλλ' εἶναι κατὰ βῆθος οὐδὲν ἄλλο ἢ λυσσαλέος πόλεμος κατὰ τῶν πηρασίτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα συναῖσι σχεδὸν πανταχόθεν καὶ αἶνα ἀποτελοῦσι τὴν τροφήν της. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἐπεβεβαίωσαν καὶ ἐπάλληλοι παρατηρήσεις δι' ἰσχυρῶν μικροσκοπίων.

Ἐκτὸς τούτου, ἐξηκριβώθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἄγγλου σοφοῦ ὅτι αἱ μυῖαι, αἵτινες ζῶσιν εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς μέρη πολὺ καθαρά, εἶναι ἀδύνατοι καὶ καχεκτικαί, ἐνῷ αἱ ζῶσαι εἰς βρομερὰ μέρη εἶναι παχύταται καὶ σωματώδεις. Τῶν μυῶν τούτων αἱ πτερυγες εἶναι ὑπερφορτωμένα ἐκ μικροοργανισμῶν καὶ ἰδίως τῶν παραγομένων ἐκ τῆς σήψεως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς

γυναίκος, τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ τεσσαρακονταετίας οὐδέ βῆμα προὐχώρησε πρὸς τὴν λύσιν του· ἐν τούτοις πολὺ φοβούμεθα ὅτι θ' ἀποδειχθῇ ὡς αἰτία τῆς ἐπιμόνου μανίας τοῦ καλλωπισμοῦ της τοῦτου μόνη ἡ ἐπίδειξις.

Μετὰ τὰς θεμελιώδεις ταῦτας ἐρεῖνας, δὲν ἠδυνάμην νὰ θεωρῶ τὴν μυϊαν ὡς ἐχθρὸν τοῦ ἀνθρώπου· τοῖναντίον μάλιστα ὡς ἐξαιρετικὸν ἴν, ὡς ἐκ τῆς ἄκρας φιλενθρώπου ἀποστολῆς του. Οἱ μικροοργανισμοί, ἄλλως τε, δὲν θεωροῦνται αἰτία ὄλων τῶν ἐνδημικῶν ἢ ἐπιδημικῶν ἀσθενειῶν μας; Διὰ τὴν λοιπὸν νὰ εἰμεθα ἐχθροὶ τῆς μυϊας, ἢ ὁποῖα ἔχει ὡς ἀποστολὴν νὰ τροφῇ τοὺς μικροοργανισμοὺς τούτους; Πρέπει λοιπὸν νὰ φονεύσωμεν ὅλα τὰ πτηνὰ ὡς κακοποιὰ, ἀφοῦ καταστρέφουσιν ὅλα τὰ ἐντομα, τὰ ἐπιβλαβῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ φυτὰ; Δὲν βλέπομεν κατ' ἐκείστην τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα μεταξὺ τῶν ἐντόμων, τῶν ἐρπετῶν, τῶν μαστοφόρων, ὄλων τῶν ζῶων καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀγῶνα, τοῦ ὁποῖου ὁ τελικὸς σκοπὸς εἶναι τὸ ἰσοζύγιον τῆς φύσεως ὅπως τὰ ἐμρυχα καὶ τὰ ἄφυχα, ὡς ἐπίσης τὰ μέταλλα καὶ αἱ χημικοφυσικαὶ δυνάμεις, μεταβληθῶσι, μετασχηματισθῶσι, ἀποθάνωσι καὶ γεννηθῶσι;

Ἡ ὥραία ἀρχὴ τοῦ χημικοῦ: τίποτε δὲν δημιουργεῖται καὶ τίποτε δὲν χάνεται, μένει πάντοτε καὶ ἐδῶ ὁ ὑπέρτατος νόμος.

Ἐκ τῶν σκέψεων ταύτων ὀρμώμενος, δὲν ἐθεώρουν πλέον τὴν μυϊαν ὡς χυδαῖόν τι ἐντομὸν, ἀλλ' ἀπλοῦστατα ὡς χρησιμώτατον ζῶον, τὸ ὁποῖον μάλιστα ἐπρεπε νὰ καλλιεργῶμεν διὰ τὴν εὐκολύνωσιν τὸν εὐεργετικὸν πολλαπλασιασμὸν του. Καὶ ἐνῷ ὅλος ὁ κόσμος ἀποτοπιαίζεται βλέπων μνίας νὰ συναῖωνται γύρω εἰς ἀκαθαρσίας, μόνος ἴσως ἐγὼ ἔβλεπον εἰς αὐτὰς τὸν ἀληθινὸν ὑγειονομικὸν ἐπιμελητὴν, ὅστις ἐξαφανίζει τὰς ἀκαθαρσίας, τρεφόμενος δι' αὐτῶν.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι, ἐξετάζων τὰ περιτώματα τῆς μυϊας τῆ βιοηθιᾷ ἰσχυροῦ μικροσκοπίου, διεπίστωσα τὴν ὑπαρξίν μεγάλου ἀριθμοῦ μικροβίων καὶ ἀνεκοίνωσα τὰς ἐρεῖνας ταύτας εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ἰατρικὴν Ἐταιρίαν πρὸ 15 ἢ 16 ἐτών, ἀλλὰ δι' ἐμὲ τὰ ἐκκρινόμενα ταῦτα μικροβία δὲν εἶχον οὐδεμίαν παθογενῆ φορὰν, ἀλλ' ἦσαν ἀπλοῦστατα ἐν ἀντακίμενον περιεργείας καὶ μία ἀπόδειξις ὅτι δύνανται νὰ φιλοξενῶνται ὑφ' ὄλων τῶν ζῶων μικρῶν ἢ μεγάλων.

Τότε ἔλαβον τὴν γραφίδα διὰ νὰ δοκιμάσω νὰ ἐπαναφέρω τὴν μυϊαν εἰς τὴν πρώτην θέσιν της καὶ νὰ ἐξάρω τὴν ὀγκινὴν ἀποστολὴν της. Μόλις ἐδημοσίευσα τὴν συνηγορίαν ταύτην καὶ ἰδοὺ ὅτι σωρὸς κατηγοριῶν καὶ προσβολῶν ἐπέτεσε κατὰ τῆς μυϊας καὶ ἐμοῦ. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ὅτι δημοσιογράφος Ἰταλὸς ἐδημοσίευσεν εἰς τινὰ ἐφημερίδα τοῦ Μιλάνου ἄρθρον βίαιον κατ' ἐμοῦ, ζητῶν ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν μου, διῶτι ὑπερσπίσθη τὸν μεγαλειότερον ἐχθρὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τούτοις τὸ πᾶν μετήλλαξεν ἕκτοτε καὶ ἰδοὺ ὅτι καὶ ἐγὼ, ὁ συνήγορος τῆς μυϊας, ἔρχομαι σήμερον νὰ τὴν καταγγείλω ὄχι μόνον ὡς ἀληθῶς κακοποιόν, ἀλλὰ ὡς τὸν μέγιστον τοῦ δημοσιογράφου ἐχθρὸν.

(ἀκολουθεῖ)

Π. ΑΠΘΡΗΣ
χημικός.

ΞΑΝΘΗΝ ἢ ΜΕΛΑΓΧΡΟΙΝΗΝ

Ἡ μία εἶναι ξανθὴ, λευκὴ καὶ ροδόχρους, μὲ γελαστὴν φρυγογονίαν καὶ λεπτὰ χαρακτηριστικά, ποῦ θὰ ἔθελγον ἕνα γλύπτην· μὰ λεπτὴ μέση, μὰ ἀνθηρὰ εὐρωστία, τὸ ὄλον της καί τι τὸ πρόσγρον, τὸ γεανικόν, τὸ γελαστόν, σὲ κίμνει νὰ ἐσθάνεσαι τὴν ἰδίαν εὐχαρίστησιν, ποῦ φέρουσι αἱ πρώται ἡμέραι τοῦ θεροῦ. Πρόσθεσε εἰς αὐτὰ μίαν θελκτικὴν φωνήν, διασπῆ καὶ γλυκειάν, ἔξυπνα καὶ σκεπτικὰ μέμματα, ἕνα χαριέστατον στόμα καὶ ὀραῖον χρώματος ξανθὰ μαλλυία.

Ἡ ἄλλη εἶναι μελαγχροινὴ, εὐπαρουσίαστος, ζωηρὰ, τελεία. Ὁ ὀφθαλμὸς λάμπει σὺν μαῦρο διαμάντι, τὸ στόμα εἶναι στολισμένον μὲ μαργαριτάρια, τὰ μαλλυία ἔχουν ἕνα κραινοῖν μαῦρον χρῶμα, οἱ ὄμοι ἔκτακτοι, μολονότι ὀλίγον βαρεῖ, φωνὴ ὀξεῖα καὶ ἠχηρὸν γέλιο.

Ἡ ξανθὴ σοῦ φέρει εἰς τὸν νοῦν χίλιες γελαστὲς ἰδέες, χίλιες εἰκόνας λεπτῶν εὐχαρίστησεων, ὀραίας ἀγροτικῆς τοποθεσίας, ἠρεμον κλίμα, χρωσπὸν ἥλιον.

Ἡ μελαγχροινὴ σοῦ ἐνθυμίζει ἐορτὰς τοῦ χειμῶνος, αἰθούσας ποῦ λάμπουν ἀπὸ τὸ φῶς τῶν πολυφῶτων, τραπέζια γεμάτα ἀπὸ ἀσημένια καὶ κρυστάλλινα σκευῆ, valseς τοῦ Strauss.

Διὰ τὴν ξανθὴν σὲ κίμνει νὰ ἐνθυμηθῆς τὴν εὐχυσίαν γεῦσιν τῶν ροδακίνων καὶ τὴν μυρωδιὰ τῶν χιμοκράσων, ἐνῷ ἡ μελαγχροινὴ σοῦ φέρει εἰς τὴν μνήμην τὴν ὀσμὴν τῶν «truffles» καὶ τὸ ἄρωμα τοῦ οἴνου.

Ἀπὸ ποίας ἀνεξηγήτου ὀμοιότητος ἡ θριαμβευτικὴ εἰκὼν τῆς μελαγχροινῆς σὲ ἐνθυμίζει καταστήματα κοσμημάτων, ἀρώματα, βελουδιὰ καὶ μετὰ, ἐνῷ ἡ εἰκὼν τῆς ξανθῆς ἰνδικὰ ἀρωμοῦφραντα ὀφάσματα, λεπτὰ λινὰ καὶ τὴν γλυκειὰ μυρωδιὰ τῶν ῥόδων.

Ἡ μελαγχροινὴ ὀμοιάζει μὲ τὸ ἀοιστοῦργημα μίαις ἀπαραμύλλου βιομηχανίας, ἀλλὰ δὲν ἀμφιβάλω ὅτι ἡ ξανθὴ ἠνθῆσεν ὡς κραινοῖν εἰς τὴν ὀρῶσιν τοῦ οὐρνοῦ.

Θὰ ἤθελε κραινοῖν νὰ ὀδηγήσῃ τὴν μελαγχροινὴν εἰς τὸν χορὸν, ἀλλὰ θὰ ὀνειρεύετο νὰ κρατῇ τὴν ξανθὴν εἰς ἕνα λευκὸν κουτάκι, καλυμμένον μὲ κίλικας ἀνθέων πορτοκαλλέας.

Θὰ ἤθελε κραινοῖν νὰ καλύψῃ τὴν μελαγχροινὴν μὲ ἀδάμαντας, ἀλλὰ θὰ ἐπεθύμει νὰ δημιουργήσῃ διὰ τὴν ξανθὴν ἀγνωστα λουλούδια.

Τέλος, θὰ ἔλεγε κραινοῖν εὐχαρίστως εἰς τὴν μελαγχροινὴν:

— Ἐάν ἡμῶν πρίγκηψ! . . .

Καὶ εἰς τὴν ξανθὴν:

— Ἄν μ' ἀγαποῦσες! . . .

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

x.

ΕΞΕΔΟΘΗ, ΕΞΕΔΟΘΗ, ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

'Ασ' Όλα

ΘΑΥΜΑ

ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ

ΕΥΘΗΝΙΑΣ

Ἀντὶ πάσης διαφημίσεως, ἀντὶ παντός ἐπαίνου, ἀντὶ περιττῶν λόγων,

σημειοῦμεν τοὺς ἑξῆς **ΑΡΙΘΜΟΥΣ** :

Σελίδας μεγάλας παρὰ τῆς 80, ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς 200 τοῦ συνήθους σχήματος τῶν Ἡμερολογίων.

Εἰκόνες 131, γαλλοαγγλικαὶ καὶ λοιπαί.

Θέματα ὑπὲρ τῆς 50, ποικιλώτατα καὶ ἐπιχειρότατα εἰκονογραφημένα.

Εἰς πενταγωνισμὸς ἐνδιαφέρων τοὺς ἀνδρας καὶ τῆς κυρίας με 2 μεγάλα βραβεία

ΤΕΤΡΑΚΟΣΙΩΝ ΦΡΑΣΕΩΝ,

Ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. ΙΣΑΑΚ ΤΣΑΟΥΣΟΥΓΛΟΥ καὶ μ' ἑλλανόδικον ἐπιτροπὴν ἀπὸ διαπρῆσις ἐπιστήμονας, δημοσιογράφοις καὶ λογίοις, κυρίας καὶ δεσποινίδας.

Ἐξώφυλλον χρυσοῦν τρίχρωμον. — Χάρτης σιλπνὸς πρώτης ποιότητος. — Ἐκτύπωσις ἐπιμεμελημένη

ΕΙΣ 3 ΧΡΩΜΑΤΑ

Ἄλλα τὰ παρέχονται εἰς τὸ ἀπιστεύτως μικρὸν τίμημα τῶν

ΤΡΙΩΝ 3 ΤΡΙΩΝ

ΓΡΟΣΙΩΝ ΜΟΝΟΝ

Διὰ τῆς ἐπαρχίας, ἐλεύθερον τῶν ἐξόδων τῆς ἀποστολῆς, Γρόσια 5.

Ἡ ΚΕΡΚΥΡΑΙΑ ΚΟΡΗ

Μυθιστορία ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ν. ΣΑΡΑΔΟΥ

(συνέχεια ἀπὸ σελίδος 907)

Ἄγνωστον ἂν ἡ φρόνησις ἦτο ἀναγκαία σύστασις εἰς τὴν Μυρτώ, ἀλλ', παρὰ τὴν λίαν νεαράν τῆς ἡλικίαν, δὲν ἐφαίνετο στενοχωρημένη ὑπὸ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν προῦξενεῖ ἢ εἰς τὸν κόσμον εἰσοδος τῆς. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπεν εἰς τὸν ἀνώνυμον ἐκεῖνον καὶ σιγηλὸν θαυμασμόν, εἰ μὴ δίκαιον φόρον πρὸς τὴν χάριν καὶ καλλονὴν τῆς.

Βλέπων αὐτὴν προχωροῦσαν μὲ τὸ ἀργόν, κυμαιοειδὲς καὶ ἐκίνητον βᾶδιμά τῆς, καὶ μὴ προσέχουσαν εἰς οὐδένα,

— Νεαρά, θὰ ἔλεγέ τις βασίλισσα, ἣτις καταδέχεται νὰ παρουσιασθῆ εἰς τοὺς ὑπηκόους τῆς, ἐσκέπτετο ὁ κ. Λώρης.

Ἄπατη!

Ἡ γυνή, εἰς τὴν Μυρτώ, δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀφηνίσει τὸ παιδίον, καὶ ἡ ψυχὴ του παρέμενε ἐτι ἀγνή, ἄθωα καὶ ξένη πρὸς πᾶσαν φιλαρέσκίαν, ὡς ὅτε ἔπαιζε — πρὸ τινων μόλις ἑβδομάδων — μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς εἰς τὸν κήπον τῆς Ἐπαύλεως τῶν Ρόδων· δὲν ἠσθάνετο τὴν παραμικράν συγκίνησιν τῆς ματαιοδοξίας, βλέπουσα τὴν ἐντύπωσιν ἐκείνην, ἣν ἡ διαβασίς τῆς προῦξενεῖ εἰς ὅλους. Ἦτο ἀρκετὰ εὐφρῆς, ὡς τὸ παρατηρήσῃ, καὶ ἀρκετὰ μετριόφρων, ὡς μὴ ὑπερηφανευθῆ. Ἡ σκέψις τῆς ἦτο ἤδη προσηλωμένη εἰς τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον ἐντὸς λεπτῶν τινων θὰ ἐξετάσαστο πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς. Δὲν ἐσκέπτετο εἰμὴ τὸ τί θὰ ἔβλεπε, τὸ τί θὰ ἤκουεν.

Εἰς φίλος τοῦ κ. Λώρης, ὁ κόμης Νεβλακοῦα, τῷ ἔδανεισε τὸ θεωρεῖόν του διὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ἦτο ἐν ἐκ τῶν ἀπέναντι τῆς σκηπῆς θεωρείων, τὸ μεγαλειότερον καὶ τὸ ὠραιότερον ὅλων. Κατὰ τὰς ἐπισήμους παραστάσεις ὁ εὐτυχῆς ἰδιοκτῆτης τοῦ τὸ ἐστόλιζε διὰ τῶν ὠραιότερων γυναικῶν τῆς ἐνετικῆς ἀριστοκρατίας, εἰς ἣν ἡ σύζυγός του ὄνηκε, διὸ λίαν προσφόρος ἔλεγετο ὑφ' ὅλων «κάνιστρον ἀνθέων».

Οἱ θαμῶνες τοῦ θεάτρου ἐγνώριζον καλῶς τὸ ἐνδοξον ἐκεῖνο θεωρεῖον, διὸ πρὶν εἶναι πληρωθῆ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, αἱ διόπτραι ὅλων τῶν λατρῶν τοῦ γυναικείου κάλλους ἐστρόφησαν πρὸς αὐτό, μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπληστίας, μεθ' ἧς τὸ τηλεσκόπιον τῶν ἀστρονόμων στρέφεται πρὸς τὸ ἄπειρον διάστημα πρὸς ἀνεύρεσιν ἀγνώστον κόσμων.

Ἄλλὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην οὐδεμία ἐξ ἐπαγγέλματος καλλονῆ, ὡς τῶν Ἀλβρίτζι, Γκαλβάνγα, Μοροσίνι, δὲν ἐφάνη στηρίζουσα τοὺς ἀλαβαστρίνους βραχιονάς τῆς ἐπὶ τοῦ ἐκ βύσσου χείλους τοῦ ἐνδοξοῦ θεωρείου.

Ἡ ἀπελπισία, ἣτις ἐκ πρώτης ὕψεως κατέλαβεν ὅλους ἐκείνους τοὺς περιέργους, ἰσοφαρίσθη παραχρῆμα ὑπὸ ἀνεπίστευτον συμψηφισμοῦ.

Μόνη, εἰς τὴν προσοψὴν τοῦ θεωρείου, σελαγιζουσα ἐκ τῆς λευκότητος καὶ λαμπηδόνος τῆς νεοτεύκτου αὐτῆς στολῆς, τῆς ἀποπνεύσεως ὅλων τῶν ἄρωμα τῆς ἀπαραμίλλου ἑλληνικῆς καλαισθησίας, ἡ Μυρτώ δὲν ἤγγισεν νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι τὰ βλέμματα ὅλων ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς αὐτὴν καὶ μόνην. Δὲν ἐφάνη οὐδαμῶς προφυλασσομένη, καὶ οὐδὲν ἐτάραζε τὴν βιασίαν αὐτῆς γαλήνην καὶ τὴν ἀσυγκίνητον ἀπάθειαν τῆς νεαρᾶς θεᾶς.

Ἀμέριστος ἐν μέσῳ τοῦ ἀγνώστου ἐκεῖνου κόσμου, μὲ τὴν θαυμασίαν τοῦ προσώπου αὐτῆς κατομίην, ὀλίγον ἐξώθεν τῶν ἐκ βελουδοῦ παρατετασμάτων, αἶνα τὴν ἐπλαισιούσιν, μὲ τὴν κομψὴν τῆς χεῖρα, τὴν περιβεβλημένην λευκὰ χαιρόκτια, ἀφελῶς ἐξώθεν τοῦ θεωρείου κρεμασμένην, μὲ τὸ περίεργον βλέμμα τῶν μεγάλων αὐτῆς ὀφθαλμῶν, μὴ ἐνδιαφερομένη περὶ οὐδενός καὶ προσπαθοῦσα νὰ ἐννοήσῃ ἐν δρᾶμα, ἡ γλῶσσα τοῦ ὁποῖου τῆς ἦτο ὅλος ἀγνωστος, ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὰς λεπτομερείας, ἐφαίνετο ὅτι δὲν παρετήρησεν οὐδαμῶς ὅτι ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ τῆς αἰθούσης. Ἡ θαυμασία αὐτῆς περιβολή, ἣν ἐφόρει μετ' ἀπαραμίλλου χάριτος, ἐπηύξανε περισσότερον εἰς τὰ θέλητρα τῆς καὶ ἀνεδείκνυε τὴν καλλονὴν τῆς. Ἀπετελεῖτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπὸ ἐν σύνολον γραμμῶν καὶ χρωμάτων, σπηρημολογημένων εἰς ἐν τι ἐναρμόνιον ὅλων θελήτρων

καὶ γοητείας, πρὸς ὃ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ. Ἦρκει νὰ τὴν ἔβλεπέ τις ἄπαξ, ὅπως μὴ δυνηθῆ πλέον νὰ ἀποσπᾷ τὸ βλέμμα ἀπ' αὐτῆς.

Κατὰ τὸ διάλειμμα, ὅσοι τὴν εἶχον ἀνυκαλύψει πρῶτοι, τὴν ἐδείκνυον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν τὴν εἶχον εἰσέτι παρατηρήσει, καὶ ἀπὸ ὀμίλου εἰς ὀμιλον ἢ φήμη τῆς καλλονῆς τῆς διεδίδετο ὡς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα καὶ ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος τὰ βλέμματα ὅλων, σχεδὸν τῆς αἰθούσης ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς αὐτὴν, καὶ μετ' ἀπεριγράπτου περιεργείας ὅλοι ἠρώτων πόθεν ἦλθεν ἡ ἀγνωστος αὐτῆ, ποῖα ἴσά γε ἦτο καὶ πῶς, ἐνῶ ἦτο τοσοῦτον νέα, δὲν συναιδεύετο ὑπ' οὐδενός.

Ὁ κ. Λώρης ἠνόησεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ τὸν περίεργον ἐκεῖνον κόσμον νὰ νομίζῃ ὅτι ἦτο μόνη ἐν τῷ θεωρεῖῳ, ὡς ἠδύνατο νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς παραδόξους ὑπαθέσεις καὶ συρθείς ὀλίγον πρὸς τὰ ἔμπρός, ἐκάθισε πλησίον τῆς. Ἐπειδὴ ὁμως καὶ αὐτός ἦτο ἀγνωστος ὑπὸ τοῦ πλήθους τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, ἡ παρουσία του δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὴν τοσοῦτον ζήτησιν ἀφηνίσεισαν περιέργειαν τοῦ δημοσίου τὰς διασαφήσεις, ὧν εἶχεν ἀνάγκην καὶ οὕτως αἱ παραδοξώτεροι τῶν ὑποθέσεων διεδίδοντο ἀπὸ θεωρείου εἰς θεωρεῖον.

Κατὰ τοὺς μὲν ἦτο κόρη ἀρχαίου ἀγωνιστοῦ, ἐπιφορτισμένη μὲ διπλωματικὴν ἀποστολὴν διὰ τινὰ εὐρωπαϊκὴν αὐλήν, καὶ ἣτις διερχομένη διὰ τῆς Ἑνετίας ἠθέλησε νὰ δώσῃ δείγμα τῆς ὠριότητος τῆς φυλῆς αὐτῆς, κατὰ τοὺς δὲ, ἦτο μυστηριώδης ἀπόγονος τῆς βασίλισσας ταύτης τῆς Κύπρου, τῆς ἠρωίδος τοῦ διδασκομένου δράματος κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην καὶ ἣτις ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὰς περιπετείας τῆς προμήτορός τῆς, ὡς τὰς ἀφηγεῖται ὁ ποιητὴς καὶ τὰς ἐφαλλον οἱ μουσικοὶ. Οἱ θετικότεροι ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν εἶχον ἀνάγκην τοιοῦτων ὑποθέσεων, ὡς ἀπολαύσοι τὴν λεπτὴν ἠδονὴν, ἦν ἡ τύχη προσέφεραν εἰς τὴν ἐξειδικιασμένην αὐτὴν καλαισθησίαν, ἰκανοποιούντο θαυμάζοντες τὸ θεσπέσιον ἀριστοῦργημα, οἵτινες ἡ χάρις, ἡ καλαισθησία, ἡ νεότης, ἡ ζωηρά καὶ ἐπιθετικὴ ψυχογονωμία, ὡς καὶ ἡ αἰθερία αὐτῆς περιβολή, προσέδιδεν ἀνέλιπτον εἰς τὴν φθινοπωρινὴν ἐκείνην παραστάσιν, ἣν ἡ ἀπουσία τοσοῦτων χειμερινῶν καλλονῶν εἶχεν ἀρκούντως ὥχριασει.

— Ἐὰν καὶ ἐν Παρισίοις θριαμβεύσῃ, ὅπως καὶ ἐν Ἑνεσίᾳ, ἐσκέπτετο ἐκεῖνος, ὅστις ὠδήσει τὴν Μυρτώ διὰ πρῶτην φοράν εἰς τὸν ἀριστοκρατικὸν κόσμον, νομίζω ὅτι τὸ φρονιμώτερον θὰ εἶναι νὰ τὴν ἐγκλείσω ἐντὸς μονῆς τινος μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ τῆς ἔτους καὶ . . . κατόπιν βλέπομεν.

Ἐνῶ ὁ κ. Λώρης ἐσκέπτετο ταῦτα, ἡ Μυρτώ ἐστράφη πρὸς αὐτὸν ὅλος χαρᾶ, διότι τὸν εἶδε νὰ τὴν πλησιάσῃ καὶ μὲ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν φυσικὴν τῆς ἀφέλειαν, τῷ ὁμολόγησεν ὅτι δὲν ἠνόησε πολλὰ πράγματα ἐκ τοῦ διδασκομένου ἔργου καὶ τῷ ἐζήτησε μερικὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις.

Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ κ. Λώρης ἠτομώζετο νὰ τῷ δώσῃ τὰς αἰτηθείσας ἐξηγήσεις, ἡ θύρα τοῦ θεωρείου ἤνοιξε καὶ εἰς ἀνήρ, κομποῦ ἀναστήμιτος καὶ ὑπερηφάνου στάσεως, ἐν μελαίνῃ περιβολῇ καὶ μὲ λευκὸν λαμπεδόν, μὲ μίαν ὠραιότατην λαδαίνια εἰς τὴν κομβιοδόχην του, προῦχῶρος πρὸς αὐτὸν μὲ τεταμένην χεῖρα.

Ὁ κ. Λώρης, παρὰ τοὺς ἀνεπιλήπτους αὐτοῦ εὐγενεῖς τρόπους καὶ τὴν μεγίστην ἑαυτοῦ κυριαρχίαν, δὲν ἠδυνήθη τελείως νὰ ἀποπνίξῃ ἐν εἶδος τελείας ἀντιπαθείας, ἣν ἡ Μυρτώ παρετήρησε, χωρὶς ὁμως νὰ δυνηθῆ νὰ ἐννοήσῃ τὸν λόγον, καὶ παρετήρησε τὸν ἐπισκέπτην τοῦτον μὲ περισσοτέραν περιέργειαν καὶ προσοχὴν.

(ἀκολουθεῖ)

* ΤΟ ΑΣΤΡΟΝ *

Γαλακτὰ ξημερόματα. Εἰς τὸ λιποθυμιῶν φῶς τῶν τελευταίων ἀστρον ἵπαντῶ μία προβολὴ γλαυκῆ φωτὸς ἀπὸ τῆν ἀνατολήν.

Οἱ οὐρανοὶ ἀνοίγονται ἀπέναντι καὶ γυαλιζοῦνται ἐκεῖνη ἢ γραμμὴ ἐκεῖ. Ὀλίγα ῥόδια νέφη στέφανον ἀκόμη τὰς πύλας τῶν ἀνατολῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ κυρτωθῶσιν μετ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ ξανθὸν φῶς τοῦ θά χυθῆ κατω.

Ἡ καμπύνα κυτῶ γλυκῆ-γλυκῆ καὶ σκουπίσει ὑψηλά ἀπὸ τὸ κοκκινωστασίον τοῦ μαλακῆς ἡχους, μετὰ τοῦ ἀκούσιου γλυκαίνει τοὺς ἄριστους πόνους τῶν ἀποστραφένων ψυχῶν.

Ἡ μουσικὴ τῆς ἡμέρας γαλήνης, εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ ἤθελα νὰ ἴδοι καὶ νὰ μὴν ἐκπνήσοι πλέον, ἡ μουσικὴ τῆς καμπύνας ἀποκαμίζει τὴν ὀδύνην καὶ ἀνακουφίζει τὴν λυτὴν τὴν ἀγροικίαν εἰς τὰ ὄρη τῶν παγετῶν νυκτῶν, τὴν κλιμακωμένην μελανωσίαν εἰς τὰ βαρῆα πένθη τῶν Δεκεμβριανῶν ὡρῶν.

Κυτῶ γλυκῆ-γλυκῆ ἡ καμπύνα καὶ τῶν πουλιῶν τὰ παγωμένα πτερὰ ἀναταράσσονται καὶ ἀναβλύζει τὸ μέλι τῆς ἁρμονίας ἀπὸ τὸ μικροὺς στίγμα.

Πάγοι καὶ κρυστάλλα ραγίζονται καὶ ἀναλύονται ἔπειτα καὶ ῥεῖν ὡς ἀναλυτὰς χροσὸς ἐπὶ τὴν φριζήσαν γλῶσσην.

Οἱ χειμῶνινοι καὶ αἱ ἀνεμῶναι ἀποστέλλουν μῦθον ὡς μοσχολίβανον εἰς τοὺς λευκοὺς ἀγγέλους τοὺς ὑπαμένους τὴν στιγμὴν αὐτὴν γύρω εἰς ἓνα Σπήλαιον τῆς Βηθλεεμ, εἰς τὸ Σπήλαιον, τὸ ὁποῖον κατέπεσε τὰ μαρμαίρινα εἶδωλα, τοὺς εὐθύμους θεοὺς τῶν συμποσίων καὶ τῶν ἐρώτων, εἰς τὸ Σπήλαιον, τὸ ὁποῖον κατεβρόχθισεν ἓνα Ὀκνητὸν καὶ ἔσωσε μίαν Ἀλήθειαν.

Οἱ χειμῶνινοι καὶ αἱ ἀνεμῶναι ἀναπέμπουν τὸ πανίγιον μῦθον καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ ἐξυπνοῦν εἰς τὸ τρισάγιον φῶς, λίναν ἁγίασμα εἰς τὰ λακκάκια τῶν ἀναστραφένων φυλλῶν, ἁγίασμα ἀπὸ τὸ προϊόν ψυχάλισμα.

Ξημερώνει ἡ λευκὴ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀυτροποῦ.

Ἄλλ' ἀκόμη εἰς τὸν οὐρανὸν λιποθυμοῦν τ' ἄστρα. Ἡ νύξ ἔχει μαρμαίρινα ἀκόμη. Καὶ τὸ βλέμμα μου ζητεῖ εἰς τὸ γλυκὲν κρῖμα τοῦ διαπάζοντος εἰσὶν φωτὸς καὶ τοῦ ἀποσχεμένου σκότους τ' ἀνακαλύψει τὸ ἀγνωστον Ἄστρον, τὸ ὁποῖον ὠδήγησε τοὺς ποιμένας ἐκεῖνους εἰς τὸ Σπήλαιον τοῦ Θεοῦ.

Ποῖον ἄρα γινε τὸ Ἄστρον ἐκεῖνο; Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν μυριάδιων ποῦ λήμπουν ἐπάνω; Μεταωρίζεται ἐκεῖ ὑπὸ τὸν διαπυρον θόλον; Τὸ ἀνάττει ἡ νύξ καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ἔχει φάρον καὶ ὄδηγόν ὃ Ἔριος καὶ τὸ ἔχει στέμμα ἢ δαίτη καὶ πρόσκοπον ὃ ἥλιος; Εἶνε τὸ Ἄστρον τῆς ἀγάπης τοῦ φαντα μελιχρῶσον φῶς τοῦ ἀγαπώντος; Εἶνε τὸ Ἄστρον τῆς Καλωσύνης ποῦ ἀπέλει τὸ γλυκὺ τοῦ φῶς εἰς τὰς ψυχὰς; Εἶνε τὸ Ἄστρον τῆς Ἐλπίδος ποῦ ἡ ἀπίς του εἰσχωρεῖ ἀπὸ τὸν φεγγίτην τοῦ δεσποτηρίου καὶ γλιστρῶ ἔπειτα εἰς τὴν κλίτην τοῦ ἀρρώστου καὶ χαιδεύει κατόπιν τὸ μέτωπον τοῦ ἀπλητισμένου, εἶνε τὸ Ἄστρον τῆς Ἐλπίδος ποῦ ἡ ἀπίς του δένει τὸν κόσμον ὅλον;

Ὑπάρχει; Λάμπει ἀκόμη εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ Ἄστρον τῶν Μιγῶν; Μικραίνει τὰς ὠραίας νύκτας; Παίζει ἢ ἀεεὶς του μετὰ τὰ νερά τῆς λίμνης;

Κατοπτρίζεται μετὰ τὴν λοσομένην Νυμφίαν εἰς τὰ χρυσάλλινα βάθη; Φοτίζει μυσταγωγίας ψυχῶν; Παρίσταται εἰς θλίψεις ἔραστον; Ἀκολουθεῖ τὰς νυκτερινὰς περιπλανήσεις τοῦ ἀπογοητευμένου; Χρυσοῖνει τὸ δάκρυ ὠραίων ὀφθαλμῶν; Ἐλαμγγρῶνει τὸ κῆμα; Ὑπάρχει;

Δὲν ἀπαντῶ κανεὶς, κανεὶς. Μόνον ἡ καμπύνα κυτῶ γλυκῆ-γλυκῆ καὶ ὃ ἡχὸς τῆς μῶνον ἐξυπνῶ τὴν ἡσυχίαν.

Ἄλλὰ τὸ βλέμμα μου ζητεῖ τὸ Ἄστρον εἰς τὸ διάστερον ἐκεῖνο κῆμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ Ἄστρον ποῦ ὠδήγησε τοὺς ποιμένας εἰς τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεεμ.

Ἐξάρνα ἀνοίγει ἡ θύρα τοῦ ναοῦ. Τὰ πολυκύνδουλα ἀνάκτορον καὶ φῶς μελιχρὸν περιλούει τὸ ἄδυτον. Τὰ χρυσὰ ἀίματα τῶν ἱερῶν ἀπαστραπτοῦν εἰς τὸ παλλόμενον φῶς. Τὸ μοσχολίβανον μυρῶνει τὴν ἀειψάσφαιραν. Οἱ αἶνοι ἀναπέμπονται πρὸς τοὺς ἀνοικτοὺς οὐρανοὺς.

Καὶ κυτῶ γλυκῆ-γλυκῆ ἡ καμπύνα. Καὶ τότε ἀκούω μίαν φωνὴν στεγανὴν: — Βλέπετε αὐτὴν τὴν παιδικήν σου καίε πρὸ τῆς εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ; Αὐτὴ ἡ παιδίνα τοῦ φωτὸς εἶνε τὸ Ἄστρον ποῦ ζητεῖς. — Καὶ τὸ ἄλλον τοῦ φῶς: — Ἐχούθη ἐπὶ τοῦ κόσμου.

ΤΙΜΟΣ

Ἡ ΚΑΛΛΙΠΑΙΔΙΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙΣ

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 904 καὶ τέλος)

Ἐτὴν φυσίαν ταύτην τῶν ὠραίων χρομάτων τοῦ προσώπου, τὸ φῶς τῶν ὠραίων χειλῶν, τὸ ἄρομα τῆς ἀνοσιότητος ἀνθήσεως, τέλος τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν ἀκμήν φυσιαῖζον τὰ κορίτσια αὐτὰ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς μαθήσεως. Ὅχι εἰς τὸ πρῶμα. Διότι μαθήσεις καὶ σοφία καθε ἀλλὰ εἶναι ἀπὸ ὃ,τι πιστεύομεν, ἀπὸ ὃ,τι περιλαμβάνουν τὰ σχολικὰ προγράμματα, ἀπὸ ὃ,τι προσπαθοῦν τὰ δυστυχισμένα αὐτὰ παιδιὰ νὰ ζήσουν μέσα εἰς τὸ νεανικὸν μυαλό των.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν, ὅπου μία μητέρα πηγαίνει νὰ ἐγγυήσῃ τὸ παιδί τῆς εἰς τὸ σχολεῖον, ἕως τὴν ἡμέραν, ὅπου πηγαίνει νὰ παραλάβῃ τὸ ἀπολυτήριον ἢ τὸ δίπλωμα, ἡ δυστυχισμένη αὐτὴ εἶναι σθῆμα μίαν μεγάλης οἰτοπίας, τὴν ὁποῖαν πληρώνει, ὅχι μόνον εἰς βαρῆτατα δίδακτρα, ὅχι μόνον εἰς ἀπώλειαν πολυτιμοῦ καιροῦ, ἀλλ' εἰς ὑγιάν καὶ ἀνθήσιν καὶ κάλλος τοῦ παιδιοῦ τῆς.

Καμμιά φορὰ μάλιστα καὶ εἰς ζοὴν ἀκόμη. Διότι ἡ χλωροσις, ἡ κληρονομηθεῖσα εἰς τὸ θρανίον, τελειώνει συχνὰ εἰς φθίσιν καὶ εἰς μαρασμόν. Τὸ περιεργον δὲ εἶναι, ὅτι, ἐνῶ τὸ πρῶμα ἄλλοῦ περικαλύπτεται κάπως ἀπὸ

πραγματικὰς γνώσεις, τὰς ὁποίας ἀποκτοῦν τὰ παιδιὰ εἰς τὸ σχολεῖον, ἐδῶ εἰς ἡμᾶς, ὅπου δὲν ἀποκτοῦν σχεδὸν τίποτε, ὃ κόσμος πιστεύει εἰς τὴν ὀπτασίαν αὐτὴν καὶ οἱ νεοὶ γονεῖς διαδέχονται τοὺς παλαιούς, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα ἐκεῖνον εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς μαθήσεως.

Ἐτὴν εἰς μανθάνουν τὰ κορίτσια εἰς σπανίως σχολικὰς 10 ἐτῶν περίου; Καὶ ὅχι μόνον τὰ κορίτσια, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀγότρια μαζῆ; Τίποτε.

Καὶ ὅμως τὸ παιδί σας αὐτὸ ἐμορφώνεται εἰς σοφίαν καὶ γνώσεις καὶ μάθησιν δέκα σποστὰ ἔτη. Καὶ κατὰ τὰ δέκα ταῦτα ἔτη ἔμεινε καθισμένη ὀκτὼ ἕως δέκα ὡρας τὴν ἡμέραν εἰς ἓνα σκαμνί μετὰ τὸ κεφάλι σκυμμένο ἐπάνω εἰς ἓνα βιβλίον, μετὰ τὰ μάτια προσηλωμένα ἐπάνω εἰς ἓνα διδασκαλον, μετὰ τὰ αὐτιά ἀνοιγμένα ἔμπρὸς εἰς ἓνα ἀπέραντον σχολαστικισμόν, εἰς ἓνα συννέφιασμα μυαλοῦ, εἰς μίαν ἀνεμοζάλην τύπον καὶ λέξεων ἀφηρημένων ἐννοιῶν. Τί τῆς ἔμεινεν ἀπ' ὅλα αὐτὰ; Φυσικὰ ὅ,τι ἀπέμεινε καὶ εἰς σᾶς, ὅταν ἦσθε εἰς τὴν θέσιν καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς. Ἡ μᾶλλον τῆς ἔμεινε κατὶ: Τὰ χλωμά μάγουλα, τὸ μαρμαίρινον μέτωπον, τὰ νεκρωμένα μάτια, τὸ βαθυλωμένον στήθος καὶ οἱ κυρτοὶ ὦμοι. Καὶ κατὶ σημαντικώτερον ἀκόμη: Ἡ ἐκφυλισμένη γενεὴ τῆς αὔριου.

Δὲν πρέπει νὰ ὑποτιθῆ ὅτι ἡ λυπηρὰ αὕτη κατὰστασις ὑπάρχει μόνον ἐν Ἑλλάδι. Ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς πάσχει ἀπὸ τὴν αὐτὴν νόσον.

Ὁ ἐκ Σμύρνης ἀειμνηστὸς Σικιάρης εἰς διαλέξιν του ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη ἔλεγε τίς ἔτις:

«Τὰ κοράσιμά μας, εὐτραφεῖ καὶ ὑγιέστατα ὅταν εἰσάγονται εἰς τὸ σχολεῖον, ἐξέρχονται τοῦτου μετ' ὀλίγα ἔτη κάτωχρα, ἰσχνὰ καὶ καχεκτικά, τὰ μᾶλλον ἐπιμελῆ, ἔνια δὲ καὶ φθισικά. Ὅπως βαίνουνσι τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν θηλέων παρ' ἡμῖν, διὰ τῶν γυμνασίων καὶ παρθεναγωγείων μᾶς παρασκευάζονται καχεκτικωτάτην γενεάν καὶ τῇ ἀληθείᾳ φρονιμώτερος καταντῶ ὁ προτιμῶν νὰ ἀφήσῃ τὰ θυγάτριά του σχεδὸν ἀγράμματα καὶ ἰσχνή, ἢ τελειόφαιτα γυμνασίων καὶ φιλάσθινα καὶ οἰκτον τῶ θεωμένῳ ἐμπνέοντα».

Τὴν διὰ τὴν παρ' ἡμῖν κατὰστασιν τῶν κορασιῶν κρίσιν ἐπαφίμεν εἰς τὴν καλασθησίαν τοῦ εἰγενοῦς ἀκροατηρίου, ὅπερ ἐτίμησε τὴν διάλεξιν ταύτην.

Ἡ σύγχρονος ἑλληνικὴ καλλονή, ἡ οἰοναὶ δι' ἀταβισμού καὶ κληρονομικότητος ἀποκροστυαλωθεῖσα καὶ διακωμισθεῖσα ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, πλὴν τῆς ὀλεθρίας ἐπιδράσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἔχει ἀναμφιβόλως ὑποστή τὴν ἐπίδρασιν καὶ πολλῶν ἄλλων βιολογικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν καὶ ἰσως παντοδαπῶν ἀναμίξεων καὶ διασταυρώσεων διὰ μέσου τόσων αἰώνων.

Ὅλας αὐτὰς τὰς ἀτελείας ἔχομεν καθήκον καὶ δυνάμεθα νὰ διορθώσωμεν διὰ τῶν μέσων. Ἄτινα διαθέτει ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη, μιμούμενοι καὶ βαίνοντες ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἀθανάτων ἡμῶν προγόνων, ἐάν βεβαίως ἐπιθυμοῦμεν καὶ ὀνειροπολοῦμεν τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν γενεάν ὠραίαν, ὑγιᾶ καὶ ὀρμαλέον.

Μ. ΚΩΥΣΣΙΔΗΣ

Τὸ κόμμα τῆς «'Ενώσεως καὶ Προόδου», ἀφοῦ, ὡς ἄλλοι Διογένης, ἐξήγησε νέους Μεγάλους Βεζύρας, δὲν εὔρε παντοῦ παρὰ Σαῖτ.

ἈΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΡΔΟΥ, Ν. Δ. Σουφελίδην, 16 σόμ. βίβου λαμβάν. κατὰ τὴν θέλησίν σας, εἰς Π. Ἀνοστ. θὰ ἀποστέλλεται δέμα, εὐχαριστ.

ΠΑΩΜΑΡΙΟΝ, Ἰωάν. Μαυραγίνην λίρας πέντε ἐπληρώθημεν διὰ τῆς Τραπ. Ἀθηνῶν, ἕξαι τῆς τραβηκτικῆς μας, τὴν ὁποίαν ἐπηρεαστήθητε νὰ ἀποδεχθῆτε διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπιστώσαμεν τὸν παρ' ἡμῖν λογαριασμὸν σας, ἀπειθύνομεν θερμὰς εὐχαριστίας, ἐσημειώσαμεν ἀριθ. ἡμερολογίων σας, πεμπομεν ἀποδείξεις 80 ἀπο τοῦ αριθ 11004-11083, θὰ συμμορφο θάωμεν.—ΣΤ. ΠΑΥΛΙ ΚΙΟ-Ι, Μιχ. Ταμβακοπούλου, ἐπιστολή σας ὡς καὶ ἀποδ. 80 γρ. πρὸς ἀποστολὴν ἡμερολογίων σας ἐλήφθησαν, εὐχαριστ., ἐπισκεπητέα σας θὰ λάβητε, ἡ ἀξία των

ΣΟΥΔΑΝ, Γ. Χ. Τσιπούσην, ἐλάβομεν ἐπιστολήν σας, εἶδαμεν νὰ γράφητε ὅτι σὰς διεκόψαμεν τὸ φύλλον, διότι δὲν εἶχατε πληρῶσῃ τὸ ἀντιτιμον, τοῦτο ἀνεγνώσαμεν μετ' ἀπορίας, διότι ἐνῶ συνεχῶς μὰς ἐπιστρέφετο, ἠναγασθήμεν νὰ σβύσωμεν ἐκ τὸν καταλόγο το ὄνομά σας, σὰς παρακαλοῦμεν νὰ μὰς κρατήτε ἐνημέρους ὅταν τακτικῶς δὲν λαμβανετε τὰ φύλλα, εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ ἀντίτ., 3η ἔξαι. κατ' αὐτὰς τελειώνει.

ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ, Θ. Στυλιανίδην, χορήματα ἐλήφθησαν, σὰς εὐχαριστοῦμεν.—Αὐτόθι, Πρακτορείων ἐφημερίδων, δέκα λίραι, ἰσότιμον τραβηκτικῆς μας ἐφ' ἡμῶν, μὰς ἐπληρώθησαν παρὰ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπιστώσαμεν τὸν λογαριασμὸν σας, εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.—ΤΡΙΠΟΛΙΝ, Κ. Παλᾶ Μερκούριον, ἐπιστ. σας ἐλήφθη, ἡμερολ. σας θὰ ἀποστείλ., εὐχαριστ. δι' ἀντιτιμον, ἐπίσης ἐγγραφέντος τίμη ἐλήφθη, θὰ ἀποστείλ. φύλ. εἰς Ἀμαρ καὶ Καστρ., εὐχαριστ. διὸτι ἀνάλαμ. νὰ διανεμηθε τὰ ἐν Τριπόλει φύλ. σιπεννοῦμεθι.—ΤΣΟΥΤΥΛΙΟΝ, Ἡλ. Δαυηλίδην, τίμημα Γ' ἔξαι. ἐλάβ., εὐχαριστ., φύλ. πέμπονται, ποιήμᾶ σας κρινεται ἐπιληψιμον.—ΤΟΥΖΛΑ, Μ. Οἰκονομίδην, ἡμερολ. σας ἐσημειώσαμεν, ἀντίτ. ἐλήφθη, εὐχαριστ., σταλήσεται.

Παιναρὶ* ἐξαίρετα, κλονίζεται, ἀλλὰ δὲν πίπτει.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ: ΣΤΑΪΝ

Τυπ. Ἀριστοβούλου, Ἀναστασιάδου καὶ Σαε — Ὑπεύθυνος Ἀριστοβούλος Δ. Χρησιδης.